

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

**VZDELÁVACÍ PROGRAM
PRE ŽIAKOV S PORUCHAMI SPRÁVANIA
PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE, NIŽŠIE STREDNÉ VZDELÁVANIE,
NIŽŠIE STREDNÉ ODBORNÉ VZDELÁVANIE, ÚPLNÉ STREDNÉ
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE, ÚPLNÉ STREDNÉ ODBORNÉ
VZDELÁVANIE**

Vzdelávací program vypracoval Štátny pedagogický ústav.

Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 03.08.2017 pod číslom 2017/10217-4:10G0 s platnosťou od 1. septembra 2017.

Obsah

Úvod.....	4
1 Ciele výchovy a vzdelávania	4
2 Stupeň vzdelania.....	4
3 Profil absolventa	4
4 Vzdelávacie oblasti.....	5
5 Vzdelávacie štandardy	8
6 Rámcové učebné plány	9
6.1 Rámcový učebný plán pre žiakov s poruchami správania pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie v triede diagnostického centra, v základnej škole pri reedukačnom centre a v špeciálnej triede základnej školy.....	9
6.2 Rámcový učebný plán pre žiakov s poruchami správania pre stredné vzdelávanie v triede diagnostického centra a v škole pri reedukačnom centre	11
6.3 Rámcový učebný plán pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie v triede diagnostického centra a v škole pri reedukačnom centre	13
6.4 Rámcový učebný plán pre žiakov s mentálnym postihnutím pre nižšie stredné odborné vzdelávanie v triede diagnostického centra	15
6.5 Rámcový učebný plán pre žiakov s mentálnym postihnutím pre prípravu na výkon jednoduchých pracovných činností v odbornom učilišti pri reedukačnom centre	17
7 Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s poruchami správania.....	18
8 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie.....	20
9 Povinné a odporúčané personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania	20
10 Povinné materiálne-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania	21
11 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní	22
12 Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov.....	22
PPRÍLOHA 1 Špecifické vyučovacie predmety pre žiakov s poruchami správania.....	23
Prevenia sociálno-patologických javov	24
Terapeuticko-korekčné cvičenia	31
PRÍLOHA 2 Príprava na výkon jednoduchých pracovných činností v odbornom učilišti pri reedukačnom centre.....	38
Obsah všeobecnovzdelávacích predmetov	41
Slovenský jazyk a literatúra	41
Etická výchova	44

Občianska náuka	46
Matematika.....	48
Špecifické ciele a obsah vzdelávania pre jednotlivé praktické zručnosti odborných zameraní	50
Strojárska výroba – mechanik – opravár	50
Strojárska výroba – ručné spracovanie kovov.....	52
Spracúvanie dreva – drevárska prvovýroba	54
Stavebná výroba – pomocné murárske práce	56
Stavebná výroba – maliar, natierač	58
Poľnohospodárska výroba – záhradník, pestovateľ	60
Poľnohospodárska výroba – záhradník, údržba parkov	62

Úvod

Pri výchove a vzdelávaní žiakov s poruchami správania¹ (ďalej aj „žiak/žiaci s PS“) sa postupuje podľa Vzdelávacieho programu pre žiakov s poruchami správania pre primárne vzdelávanie, nižšie stredné vzdelávanie, nižšie stredné odborné vzdelávanie, úplné stredné všeobecné vzdelávanie, úplné stredné odborné vzdelávanie:

- v diagnostických triedach pri diagnostickom centre do 15. roku veku,
- v diagnostických triedach pri diagnostickom centre od 15. roku veku,
- v základnej škole pri reedukačnom centre,
- v odbornom učilišti pri reedukačnom centre,
- v strednej odbornej škole pri reedukačnom centre,
- v špeciálnej triede pre žiakov s poruchami správania v základnej škole,
- pri školskej integrácii žiakov s PS v bežnej triede základnej alebo strednej školy.

Tento vzdelávací program je súčasťou štátnych vzdelávacích programov pre jednotlivé stupne vzdelávania. Vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o žiakov s poruchami správania v školách, kde sú vzdelávaní.

1 Ciele výchovy a vzdelávania

Ciele výchovy a vzdelávania sú v súlade s cieľmi výchovy a vzdelávania Štátneho vzdelávacieho programu pre primárne vzdelávanie - 1. stupeň základnej školy, Štátneho vzdelávacieho programu pre nižšie stredné vzdelávanie - 2. stupeň základnej školy a štátnych vzdelávacích programov pre nižšie stredné odborné vzdelávanie, stredné odborné vzdelávanie a úplné stredné vzdelávanie.

Špecifickými cieľmi sú

- špeciálnopedagogická diagnostika stavu vzdelanosti, vedomostí, zručností, návykov a vývinu osobnosti,
- reedukácia narušeného vývinu osobnosti vo vzťahu k učeniu, správaniu, práci a narušeného psychosociálneho a emocionálneho vývinu.

2 Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie – 1. stupeň základnej školy. Nižšie stredné vzdelanie – 2. stupeň základnej školy. Nižšie stredné odborné vzdelanie. Stredné odborné vzdelanie. Úplné stredné odborné vzdelanie. Úplné stredné všeobecné vzdelanie.

3 Profil absolventa

Profil absolventa primárneho vzdelávania zodpovedá profilu absolventa, ktorý je koncipovaný prostredníctvom kompetencií (spôsobilostí) pre bežné základné školy.

Profil absolventa nižšieho stredného stupňa základnej školy zodpovedá profilu absolventa, ktorý je koncipovaný prostredníctvom kompetencií (spôsobilostí) pre bežné základné školy.

¹ § 94, ods. 2 písm. 1 zákona 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Profil absolventa stredného vzdelávania zodpovedá profilu absolventa, ktorý je koncipovaný prostredníctvom kompetencií (spôsobilostí), požadovaných vedomostí a zručností pre bežné stredné odborné školy a odborné učilišťa.

Spôsobilosti žiaka s poruchami správania umiestneného v diagnostickom centre alebo reedukačnom centre nadobudnuté počas časového úseku, v ktorom bol žiak v tejto škole vzdelávaný, sú porovnateľné so spôsobilosťami žiaka príslušného ročníka vzdelávaného v základnej škole, v strednej odbornej škole a odbornom učilišti bežného typu.

4 Vzdelávacie oblasti

Pre žiakov s poruchami správania je do vzdelávacích oblastí pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie a pre stredné vzdelávanie začlenená oblasť **ŠPECIÁLNOPEDAGOGICKÁ PODPORA**.

Na primárnom stupni vzdelávania a nižšom stupni stredného vzdelávania sú do tejto vzdelávacej oblasti zaradené dva špecifické vyučovacie predmety: **prevencia sociálno-patologických javov** a **terapeuticko-korekčné cvičenia**. Obsah vzdelávania týchto špecifických vyučovacích predmetov je prílohou (PRÍLOHA 1) tohto vzdelávacieho programu.

VYUČOVACIE PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV S PORUCHAMI SPRÁVANIA PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE V TRIEDE DIAGNOSTICKÉHO CENTRA, V ZÁKLADNEJ ŠKOLE PRI REEDUKAČNOM CENTRE A V ŠPECIÁLNEJ TRIEDE ZÁKLADNEJ ŠKOLY

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	ANGLICKÝ JAZYK
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	PRVOUKA
	PRÍRODOVEDA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	VLASTIVEDA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA/ NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA /NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA
ŠPECIÁLNOPEDAGOGICKÁ PODPORA	PREVENCIA SOCIÁLNO-PATOLOGICKÝCH JAVOV
	TERAPEUTICKO-KOREKČNÉ CVIČENIA

VYUČOVACIE PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV S PORUCHAMI SPRÁVANIA PRE NIŽŠIE STREDNÉ VZDELÁVANIE V TRIEDE DIAGNOSTICKÉHO CENTRA, V ZÁKLADNEJ ŠKOLE PRI REEDUKAČNOM CENTRE A V ŠPECIÁLNEJ TRIEDE ZÁKLADNEJ ŠKOLY

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	ANGLICKÝ JAZYK
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	FYZIKA
	CHÉMIA
	BIOLÓGIA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	DEJEPIS
	GEOGRAFIA
	OBČIANSKA NÁUKA
ČLOVEKA HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA/ NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA
ŠPECIÁLNO-PEDAGOGICKÁ PODPORA	PREVENCIA SOCIÁLNO-PATOLOGICKÝCH JAVOV
	TERAPEUTICKO-KOREKČNÉ CVIČENIA

Na strednom stupni vzdelávania sú do vzdelávacej oblasti **ŠPECIÁLNO-PEDAGOGICKÁ PODPORA** zaradené dva špecifické vyučovacie predmety: **prevencia sociálno-patologických javov a terapeuticko-korekčné cvičenia.**

VYUČOVACIE PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV S PORUCHAMI SPRÁVANIA PRE STREDNÉ VZDELÁVANIE V TRIEDE DIAGNOSTICKÉHO CENTRA A V ŠKOLE PRI REEDUKAČNOM CENTRE

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	CUDZÍ JAZYK
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	OBČIANSKA NÁUKA
ČLOVEK A PRÍRODA	FYZIKA
	CHÉMIA
	BIOLÓGIA
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA
ŠPECIÁLNO-PEDAGOGICKÁ PODPORA	PREVENCIA SOCIÁLNO-PATOLOGICKÝCH JAVOV
	TERAPEUTICKO-KOREKČNÉ CVIČENIA
ODBORNÉ VZDELÁVANIE	TEORETICKÉ VZDELÁVANIE

Na primárnom stupni vzdelávania a na nižšom strednom odbornom stupni vzdelávania pre žiakov s mentálnym postihnutím sú do vzdelávacej oblasti **ŠPECIÁLNO-PEDAGOGICKÁ PODPORA** zaradené dva špecifické vyučovacie predmety: **prevencia sociálno-patologických javov a terapeuticko-korekčné cvičenia.**

VYUČOVACIE PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE V TRIEDE DIAGNOSTICKÉHO CENTRA A V ŠKOLE PRI REEDUKAČNOM CENTRE

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI
	ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	VECNÉ UČENIE
	FYZIKA
	CHÉMIA
	BIOLÓGIA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	VLASTIVEDA
	DEJEPIS
	GEOGRAFIA
	OBČIANSKA NÁUKA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ /NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA
ŠPECIÁLNOPELAGOGICKÁ PODPORA	PREVENCIA SOCIÁLNO-PATOLOGICKÝCH JAVOV
	TERAPEUTICKO-KOREKČNÉ CVIČENIA

VYUČOVACIE PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM PRE NIŽŠIE STREDNÉ ODBORNÉ VZDELÁVANIE V TRIEDE DIAGNOSTICKÉHO CENTRA

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	OBČIANSKA NÁUKA
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA
ŠPECIÁLNOPELAGOGICKÁ PODPORA	PREVENCIA SOCIÁLNO-PATOLOGICKÝCH JAVOV
	TERAPEUTICKO-KOREKČNÉ CVIČENIA
ODBORNÉ VZDELÁVANIE	TEORETICKÉ VZDELÁVANIE

VYUČOVACIE PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM PRE PRÍPRAVU NA VÝKON JEDNODUCHÝCH PRACOVNÝCH ČINNOSTÍ V ODBORNOM UČILIŠTI PRI REEDUKAČNOM CENTRE

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA

ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	OBČIANSKA NÁUKA
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
ODBORNÉ VZDELÁVANIE	TEORETICKÉ VZDELÁVANIE

5 Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy pre žiakov s poruchami správania sú rovnaké ako pre žiakov bez zdravotného znevýhodnenia. Plnenie výkonového štandardu však môže byť ovplyvnené závažnosťou poruchy správania žiaka. Prípadné, čiastočné plnenie jednotlivých výkonov vzdelávacieho štandardu, v konkrétnom vyučovacom predmete je potrebné zaznamenať v individuálnom vzdelávacom programe žiaka.

6 Rámcové učebné plány

6.1 Rámcový učebný plán pre žiakov s poruchami správania pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie v triede diagnostického centra, v základnej škole pri reedukačnom centre a v špeciálnej triede základnej školy

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	Ročník primárne vzdelávanie					Ročník nižšie stredné vzdelávanie					
		1.	2.	3.	4.	Σ	5.	6.	7.	8.	9.	Σ
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	8	8	7	7	30	5	5	4	5	5	24
	anglický jazyk			1	1	2	1	1	1	1	1	5
Matematika a práca s informáciami	matematika	4	4	4	4	16	4	4	4	4	5	21
	informatika			1	1	2	1	1	1	1		4
Človek a príroda	prvouka	1	2			3						
	prírodoveda			1	1	2						
	fyzika							1	1	1	1	4
	chémia								1	1	1	3
	biológia						1	1	1	1	1	5
Človek a spoločnosť	vlastiveda			1	1	2						
	dejepis						1	1	1	1	1	5
	geografia						1	1	1	1	1	5
	občianska náuka							1	1	1	1	4
Človek a hodnoty	etická výchova/náboženská výchova/náboženstvo											
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie			1	1	2						
	technika											
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	4	1	1	1	1		4
	výtvarná výchova	2	2	1	1	6	1	1	1	1	1	5
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	8	2	2	2	2	2	10
Špeciálnopedagogická podpora	prevencia sociálno-patologických javov	1	1	1	1	4	2	1	2	2	1	8
	terapeuticko-korekčné cvičenia	2	2	2	2	8	4	4	4	4	4	20
Základ		21	22	23	23	89	24	25	26	27	25	127
Voliteľné (disponibilné) hodiny		1	1	2	3	7	3	4	4	3	5	19
Spolu		22	23	25	26	96	27	29	30	30	30	146

Poznámky

1. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Škola a diagnostické centrum (ďalej aj „DC“), si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov s poruchami správania môže škola a DC uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami v zmysle platnej legislatívy.
2. Vyučovacie hodiny špecifických vyučovacích predmetov prevencia sociálno-patologických javov, terapeuticko-korekčné cvičenia zabezpečujú dvaja pedagogickí zamestnanci, alebo jeden pedagogický a jeden odborný zamestnanec.
3. Vyučovacie predmety etická výchova/ náboženská výchova/ náboženstvo sa v prípade záujmu žiakov v škole a v triedach DC zaraďujú z časovej dotácie disponibilných hodín.
4. Vyučovací predmet telesná a športová výchova absolvujú chlapci a dievčatá spoločne, podľa zloženia triedy.
5. Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.
6. Vyučovací predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.
7. Voliteľné (disponibilné) hodiny použije škola a DC na dotvorenie školského vzdelávacieho programu.
Voliteľné (disponibilné) hodiny je možné využiť na:
 - vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah vyučovacích predmetov zaradených do vzdelávacieho programu,
 - vyučovacie predmety, ktoré si škola sama zvolí a sama si pripraví ich obsah, vrátane vyučovacích predmetov vytvárajúcich profiláciu školy a experimentálne overených inovačných programov zavedených do vyučovacej praxe.

6.2 Rámcový učebný plán pre žiakov s poruchami správania pre stredné vzdelávanie v triede diagnostického centra a v škole pri reedukačnom centre

Vzdelávacia oblasť	Vyučovaci predmet	Minimálny počet týždenných vyučovacích hodín ²
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE		22
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	4
	cudzí jazyk	1
Človek a spoločnosť	občianska náuka	1
Človek a príroda	fyzika/chémia	1
	biológia	1
Matematika a práca s informáciami	matematika	4
	informatika	1
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2
Špeciálnopedagogická podpora	prevencia sociálno-patologických javov	3
	terapeuticko-korekčné cvičenia	4
ODBORNÉ VZDELÁVANIE		6
Teoretické vzdelávanie		6
Základ		28
Voliteľné (disponibilné) hodiny		5
Spolu		33

² Minimálny počet týždenných hodín je 33 (rozpätie 33 – 35 hodín)

Poznámky

1. Rámcový učebný plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov. S prihliadnutím na osobitosti žiakov s poruchami správania môže škola pri reedukačnom centre (ďalej aj „RC“) a DC uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaradovaním a organizovaním prestávok a inými organizačnými formami v zmysle platnej legislatívy.
2. Počty vyučovacích hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti predstavujú nevyhnutné minimum. V školských vzdelávacích programoch sa môžu rozšíriť podľa potrieb a zámerov školy pri RC a DC z kapacity disponibilných hodín. Počet týždenných vyučovacích hodín je minimálne 33 hodín a maximálne 35 hodín.
3. Vyučovací predmet fyzika sa vyučuje v alternatíve s vyučovacím predmetom chémia podľa ich účelu v danom odbore štúdia.
4. Vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sa chlapci a dievčatá zúčastňujú spoločne, podľa aktuálneho zloženia triedy. Tento vyučovací predmet možno vyučovať aj v popoludňajších hodinách a spájať do viachodinových celkov.
5. Špecifické vyučovacie predmety prevencia sociálno-patologických javov a terapeuticko-korekčné cvičenia, zabezpečujú dvaja pedagogickí zamestnanci, alebo jeden pedagogický a jeden odborný zamestnanec.
6. Voliteľné (disponibilné) hodiny použije škola pri RC a DC na dotvorenie školského vzdelávacieho programu.
Voliteľné (disponibilné) hodiny je možné využiť na:
 - vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah vyučovacích predmetov zaradených do vzdelávacieho programu,
 - vyučovacie predmety, ktoré si škola sama zvolí a sama si pripraví ich obsah, vrátane vyučovacích predmetov vytvárajúcich profiláciu školy a experimentálne overených inovačných programov zavedených do vyučovacej praxe.

6.3 Rámcový učebný plán pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie v triede diagnostického centra a v škole pri reedukačnom centre

Vzdelávacia oblasť	Vyučovaci predmet	Ročník										
		PRÍPRAVNÝ	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Σ
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		8	8	8	7	6	6	5	5	5	58
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	7										7
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2										2
Matematika a práca s informáciami	matematika	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	39
	informatika						1	1	1	1	1	5
Človek a príroda	vecné učenie	1	1	1	1							4
	fyzika								1	1	1	3
	chémia										1	1
	biológia								1	1	1	3
Človek a spoločnosť	vlastiveda					2	2	3				7
	dejepis								1	1	1	3
	geografia								1	1	1	3
	občianska náuka								1	1	1	3
Človek a hodnoty	etická výchova/náboženská výchova/náboženstvo											
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	18
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Špeciálnopedagogická podpora	prevencia sociálno-patologických javov				1	1	2	2	2	2	2	12
	terapeuticko-korekčné cvičenia		1	1		1	1	1	1	1	1	8
Základ		18	19	20	20	21	22	23	24	24	25	216
Voliteľné (disponibilné) hodiny		2	3	3	4	4	4	3	4	4	4	35
Spolu		20	22	23	24	25	26	26	28	28	29	251

Poznámky

1. Vyučovacia hodina má 45 minút. Škola pri RC a DC si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov s poruchami správania môže škola pri RC a DC uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami v zmysle platnej legislatívy.
2. Vyučovacie hodiny špecifických vyučovacích predmetov prevencia sociálno-patologických javov, terapeuticko-korekčné cvičenia a v prípravnom ročníku špecifický vyučovací predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti zabezpečujú dvaja pedagogickí zamestnanci, alebo jeden pedagogický a jeden odborný zamestnanec.
3. Vyučovacie predmety etická výchova/náboženská výchova/náboženstvo sa v prípade záujmu žiakov šcole pri RC a v triedach DC zaraďujú z časovej dotácie disponibilných hodín.
4. Vyučovací predmet telesná a športová výchova absolvujú chlapci a dievčatá spoločne, podľa zloženia triedy.
5. Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.
6. Vyučovací predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.
7. Voliteľné (disponibilné) hodiny je možné využiť na:
 - vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah vyučovacích predmetov zaradených do vzdelávacieho programu,
 - vyučovacie predmety, ktoré si škola sama zvolí a sama si pripraví ich obsah, vrátane vyučovacích predmetov vytvárajúcich profiláciu školy a experimentálne overených inovačných programov zavedených do vyučovacej praxe.

6.4 Rámcový učebný plán pre žiakov s mentálnym postihnutím pre nižšie stredné odborné vzdelávanie v triede diagnostického centra

Vzdelávacia oblasť	Vyučovaci predmet	Minimálny počet týždenných vyučovacích hodín ³
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE		20
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	5
Človek a spoločnosť	občianska náuka	3
Matematika a práca s informáciami	matematika	5
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2
Špeciálnopedagogická podpora	prevencia sociálno-patologických javov	3
	terapeuticko-korekčné cvičenia	2
ODBORNÉ VZDELÁVANIE		6
Teoretické vzdelávanie		6
Základ		26
Voliteľné (disponibilné) hodiny		4
Spolu		30

³ Minimálny počet týždenných hodín je 30 (rozpätie 30 – 34 hodín)

Poznámky

1. Rámcový učebný plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov. S prihliadnutím na osobitosti žiakov s poruchami správania môže odborné učilište (ďalej aj „OU“) pri RC a DC uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaradovaním a organizovaním prestávok a inými organizačnými formami v zmysle platnej legislatívy.
2. Počty vyučovacích hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti predstavujú nevyhnutné minimum. V školských vzdelávacích programoch sa môžu rozšíriť podľa potrieb a zámerov OU pri RC a DC z kapacity disponibilných hodín. Počet týždenných vyučovacích hodín je minimálne 30 hodín a maximálne 34 hodín.
3. Vyučovací predmet telesná a športová výchova absolvujú chlapci a dievčatá spoločne, podľa zloženia triedy. Tento vyučovací predmet možno vyučovať aj v popoludňajších hodinách a spájať do viachodinových celkov.
4. Vyučovacie hodiny špecifických vyučovacích predmetov prevencia sociálno-patologických javov a terapeuticko-korekčné cvičenia zabezpečujú dvaja pedagogickí zamestnanci, alebo jeden pedagogický a jeden odborný zamestnanec.
5. Voliteľné (disponibilné) hodiny je možné využiť na:
 - vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah vyučovacích predmetov zaradených do vzdelávacieho programu,
 - vyučovacie predmety, ktoré si škola sama zvolí a sama si pripraví ich obsah, vrátane vyučovacích predmetov vytvárajúcich profiláciu školy a experimentálne overených inovačných programov zavedených do vyučovacej praxe.

6.5 Rámcový učebný plán pre žiakov s mentálnym postihnutím pre prípravu na výkon jednoduchých pracovných činností v odbornom učilišti pri reedukačnom centre⁴

Vzdelávacia oblasť	Vyučovaci predmet	Počet týždenných vyučovacích hodín
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE		4
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	1
Človek a hodnoty	etická výchova	1
Človek a spoločnosť	občianska náuka	1
Matematika a práca s informáciami	matematika	1
ODBORNÉ VZDELÁVANIE		27
Teoretické vzdelávanie		3
Praktická príprava		24
Spolu		31

Poznámky

1. Rámcový učebný plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov.
2. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. OU si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov s mentálnym postihnutím môže OU uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok a inými organizačnými formami v zmysle platnej legislatívy.
3. Praktická príprava sa realizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov.

⁴ § 100 ods. 5 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

7 Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s poruchami správania

Pod poruchami správania rozumieme skupinu porúch premietajúcich sa najmä do sociálnych vzťahov jednotlivca a spoločnosti, kde dochádza opakovane a trvalo k aktívnemu a závažnému porušovaniu spoločensky akceptovaných morálnych alebo aj právnych noriem, pričom jedinec ešte nie je alebo v plnom rozsahu nie je právne zodpovedný. Vznik a vývin porúch správania je komplexne podmienený mnohými faktormi, u väčšiny prípadov majú primárny význam činitele sociálneho charakteru. V prípade, že je porucha správania kombinovaná s poruchou aktivity a pozornosti, ide o poruchu správania hyperkinetickú (MKCH – 10)⁵.

Diagnostické centrá sa vo svojej činnosti zameriavajú na dve dôležité úlohy:

- uskutočňujú dôkladnú diagnostiku psychologickú, špeciálno-pedagogickú, sociálnu a zdravotnú,
- prevýchovnú a psychoterapeutickú starostlivosť. Výsledkom ich činnosti je buď vrátiť dieťa po 3 - až 6 - mesačnom pobyte naspäť do domáceho prostredia (v prípade dobrovoľných pobytov a výchovných opatrení), alebo dáva návrh sociálno-právnej ochrane (sociálnej kuratele), aby dieťa bolo umiestnené (súdom nariadenej formy ústavnej starostlivosti) do detského domova alebo reedukačného domova, kde potom prebieha prevýchova dlhší čas.

Reedukačné centrá na základe výchovno-vzdelávacieho programu a individuálneho reedukačného programu poskytujú deťom do veku 18 rokov s možnosťou predĺženia o jeden rok výchovu a vzdelávanie vrátane prípravy na povolanie s cieľom ich opätovného začlenenia do pôvodného sociálneho prostredia na žiadosť dieťaťa.

Žiak s PS sa môže vzdelávať:

- v diagnostickej triede pri diagnostickom centre do 15. roku veku,
- v diagnostickej triede pri diagnostickom centre od 15. roku veku,
- v základnej škole pri reedukačnom centre,
- v odbornom učilišti pri reedukačnom centre,
- v strednej odbornej škole pri reedukačnom centre,
- v špeciálnej triede pre žiakov s poruchami správania v základnej škole,
- v školskej integrácii v bežnej triede základnej alebo strednej školy.

Podľa potreby sa žiak vzdeláva podľa **individuálneho vzdelávacieho programu**.

Individuálny vzdelávací program vypracováva škola v spolupráci so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie. Individuálny vzdelávací program je súčasťou povinnej dokumentácie žiaka s poruchami správania integrovaného v bežnej triede základnej, prípadne strednej školy. Je to dokument, ktorého účelom je plánovanie vzdelávania žiaka podľa jeho špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

Vzdelávanie žiakov s poruchami správania v primárnom a nižšom strednom stupni podľa tohto vzdelávacieho programu ich pripravuje na vzdelávanie na akejkoľvek strednej škole s prihliadnutím na ich schopnosti a možnosť vykonávať zvolenú profesiu.

Špecifiká vzdelávania rozpracovávajú školy vo svojich školských vzdelávacích programoch pričom zohľadňujú špecifiká práce v špeciálnych výchovných zariadeniach, ktorými sú najmä:

- a) diagnostika a reedukácia narušeného sociálneho, mravného a emocionálneho vývinu ako hlavný cieľ práce špeciálnych výchovných zariadení,
- b) časovo limitovaný pobyt dieťaťa.

⁵MKCH-10-SK-2017 dostupné na: <http://www.nczisk.sk/Standardy-v-zdravotnictve/Pages/Medzinarodna-klasifikacia-chorob-MKCH-10.aspx>

Vzdelávanie žiaka s poruchou správania si vyžaduje koordinovaný tímový prístup učiteľa, psychológa, špeciálneho pedagóga, liečebného pedagóga, lekára a ďalších odborníkov podľa potreby. Špecifiká vzdelávania je potrebné uplatňovať v individuálnom rozsahu a podľa individuálnych potrieb žiakov vo všetkých formách vzdelávania nasledovne:

- žiak s poruchami správania, ktorý nemôže plniť požiadavky príslušných vzdelávacích oblastí a štandardov, sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu,
- vo výchovno-vzdelávacom procese žiakov s poruchami správania učiteľ zohľadňuje psychický stav, správanie a potreby žiakov, ktoré sú dôsledkom stanovenej diagnózy,
- v priebehu výchovno-vzdelávacieho procesu pedagogickí aj nepedagogickí zamestnanci usmerňujú žiakov tak, aby ich správanie bolo v súlade s formálnymi pravidlami správania; všímajú si a systematicky oceňujú dosiahnuté pozitívne zmeny problematickeho správania ako výsledku reedukačného procesu

Pre žiakov s mentálnym postihnutím umiestnených v reedukačných centrách je vypracovaná príprava na výkon jednoduchých pracovných činností, kde sú zhotovené najčastejšie využívané praktické zručnosti odborných zameraní (Príloha 2). Škola si môže na základe potreby a záujmu žiakov zvoliť ktorékoľvek zameranie zo sústavy učebných odborov a zameraní učebných odborov v odborných učilištiach, sama si pripraví ich obsah, vrátane predmetov vytvárajúcich profiláciu praktických zručností odborných zameraní.

Vzdelávanie v diagnostických triedach pri diagnostickom centre a v reedukačnom centre

Do diagnostického centra (DC) prichádzajú žiaci za účelom diagnostiky a reedukácie porúch správania. Diagnostický a reedukačný pobyt trvá spravidla 12 týždňov.

Do reedukačného centra (RC) sa umiestňujú deti za účelom reedukácie ich narušeného sociálneho, mravného a emocionálneho vývinu.

V diagnostickom centre sa pre potreby vzdelávania žiakov zriaďujú diagnostické triedy nasledovne:

- a) v diagnostickom centre pre deti do 15. roku veku sa v diagnostickej triede vzdelávajú žiaci jedného alebo viacerých ročníkov;
- b) v diagnostickom centre pre deti od 15. roku veku sú žiaci zaraďovaní do príslušnej diagnostickej triedy podľa stupňa dosiahnutého vzdelania, ktoré dosiahol žiak pred príchodom do diagnostického centra, alebo podľa typu školy, ktorú navštevoval pred príchodom do DC, podľa potreby aj na základe psychologického vyšetrenia intelektových schopností.

Metódy a postupy používané na vyučovaní špecifických vyučovacích predmetov závisia od výsledkov diagnostiky každého žiaka.

Diagnostické triedy pri diagnostickom centre nevydávajú žiakom vysvedčenia.

Pri reedukačnom centre sú zriadené školy: základná škola, špeciálna základná škola, odborné učilište, stredná odborná škola.

Vzdelávanie žiakov s poruchami správania v školskej integrácii

Žiak s poruchami správania, ktorý sa vzdeláva v bežnej triede základnej, prípadne strednej školy, musí mať zabezpečené odborné personálne, materiálne, priestorové a organizačné podmienky v rozsahu a kvalite zodpovedajúcej jeho individuálnym potrebám.

Riaditeľ školy je povinný pri výchove a vzdelávaní takéhoto žiaka zabezpečiť systematickú spoluprácu školy so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie, podľa možností aj so zákonným zástupcom. Podľa potreby škole sa odporúča spolupracovať s diagnostickým centrom alebo reedukačným centrom.

8 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Organizácia výchovy a vzdelávania v teoretickom a praktickom vyučovaní sa uskutočňuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov.

Pri organizácii podmienok na výchovu a vzdelávanie žiakov s poruchami správania je potrebné postupovať individuálne, podľa výsledkov špeciálnopedagogickej a psychologickkej diagnostiky žiakov. Vo všetkých organizačných formách vzdelávania je potrebné vytvárať žiakom s poruchami správania špecifické podmienky pre ich úspešné vzdelávanie a uspokojovanie ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

9 Povinné a odporúčané personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Pri vzdelávaní žiaka s poruchami správania formou školskej integrácie v bežnej škole je potrebné zabezpečiť odborný servis školského špeciálneho pedagóga, psychológa, liečebného pedagóga, sociálneho pedagóga, podľa potreby ďalších odborných zamestnancov – logopéda, asistenta učiteľa a spolupracovať so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie, prípadne s diagnostickým alebo reedukačným centrom.

Pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú kvalifikačné požiadavky stanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- riadia svoje sebarozvíjanie a celoživotné vzdelávanie v odbornej oblasti so zameraním na poruchy správania, sú schopní tímovej práce a kooperatívneho riešenia problémov.

Vedúci pedagogickí zamestnanci

- svojimi manažérskymi, organizačnými a pedagogickými schopnosťami vytvárajú predpoklady pre fungujúci, motivovaný spolupracujúci kolektív s profesionálnou klímou a podporujúcim prostredím,
- starajú sa o svoj odborný a osobnostný rast, ako aj všetkých členov kolektívu v oblasti výchovy a vzdelávania detí s poruchami správania,
- sú schopní poradiť učiteľom a obhájiť ich pred negatívnymi faktormi, ktoré by nepriaznivo ovplyvňovali ich pedagogické pôsobenie.

Asistent učiteľa

- pracuje v triede, ktorú navštevuje žiak alebo viac žiakov s poruchami správania, ak si to vyžaduje výchova a vzdelávanie príslušného žiaka v závislosti od závažnosti jeho postihnutia, na základe odporúčenia centra špeciálno-pedagogického poradenstva.

Školský logopéd

- t.j. logopéd s odbornou a pedagogickou spôsobilosťou platnou v rezorte školstva. Vykonáva odborné činnosti v rámci logopedickej diagnostiky, terapie a prevencie

žiakom s poruchami správania. Poskytuje odborné poradenstvo a konzultácie zákonným zástupcom žiakov a pedagogickým zamestnancom škôl.

Psychológ

- vykonáva odborné činnosti v rámci orientačnej psychologickkej diagnostiky, individuálneho, skupinového alebo hromadného psychologického poradenstva, psychoterapie, prevencie a intervencie k žiakom s osobitným zreteľom na proces výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach; vykonáva aj odborné činnosti psychologického poradenstva v oblasti rodinných, partnerských a ďalších sociálnych vzťahov. Poskytuje psychologické poradenstvo a konzultácie zákonným zástupcom a pedagogickým zamestnancom škôl a školských zariadení. Pripravuje podklady pre odborných zamestnancov poradenských zariadení.

Liečebný pedagóg

- vykonáva odbornú činnosť v rámci terapeuticko-výchovnej pomoci žiakom s poruchou správania, a pre svoje zdravotné znevýhodnenie alebo jeho následky nie sú schopní viesť veku primeraný spôsob života, alebo žiakom ktorých psychický, emocionálny alebo sociálny vývin je ohrozený. Poskytuje terapeuticko-výchovnú pomoc a poradenstvo zákonným zástupcom žiakov a pedagogickým zamestnancom škôl a školských zariadení, vrátane odborných činností spojených s reedukáciou porúch správania.

Špeciálny pedagóg

- vykonáva odborné činnosti v rámci špeciálnopedagogickej diagnostiky, individuálneho, skupinového alebo hromadného poradenstva a intervencie žiakom s poruchami správania. Poskytuje špeciálnopedagogické poradenstvo a konzultácie zákonným zástupcom žiakov a pedagogickým zamestnancom škôl a školských zariadení.

Sociálny pedagóg

- vykonáva odborné činnosti v rámci prevencie, intervencie a poskytovania poradenstva najmä pre žiakov ohrozených sociálno-patologickými javmi, ich zákonných zástupcov a pedagogických zamestnancov škôl a školských zariadení. Sociálny pedagóg plní úlohy sociálnej výchovy, podpory prosociálneho, etického správania, špeciálnopedagogickej diagnostiky prostredia a vzťahov, špeciálnopedagogického poradenstva, prevencie sociálnopatologických javov a reedukácie správania.

10 Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Materiálno-technické a priestorové zabezpečenie základného vzdelávania a stredného vzdelávania sú v súlade s požiadavkami formulovanými v príslušných štátnych vzdelávacích programoch a podľa potreby sú doplnené o materiálno-technické a priestorové zabezpečenie, ktoré podporuje reedukáciu porúch správania.

11 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní sú rovnaké ako v štátnom vzdelávacom programe pre základné vzdelávanie a stredné vzdelávanie.

Okrem toho pre žiakov s poruchami správania sa odporúča vytvoriť:

- priestor pre ošetrovanie úrazu a ku krátkodobému pobytu zraneného, resp. chorého žiaka,
- výrazné označenie všetkých nebezpečných predmetov a priestorov, pravidelná kontrola z hľadiska bezpečnosti,
- lekárničky vybavené podľa predpisov na dostupných miestach, kontakty na rýchlu zdravotnú pomoc, linku dôvery, políciu,
- zabezpečený vhodný pitný a stravovací režim,
- dodržiavanie zákazu fajčenia, pitia alkoholu a používania iných omamných látok v škole a jej okolí a na všetkých akciách mimo priestoru školy organizovaných školou.

12 Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov

Školský vzdelávací program pre žiakov s poruchami správania je vypracovaný na základe tohto vzdelávacieho programu, ktorý je súčasťou Štátnych vzdelávacích programov pre základné a stredné vzdelávanie.

PPRÍLOHA 1

ŠPECIFICKÉ VYUČOVACIE PREDMETY PRE ŽIAKOV S PORUCHAMI SPRÁVANIA

PREVENCIA SOCIÁLNO-PATOLOGICKÝCH JAVOV

PRE ŽIAKOV S PORUCHAMI SPRÁVANIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Špecifický vyučovací predmet prevencia sociálno-patologických javov (ďalej aj „PSP“) je určený pre žiakov s poruchami správania. **Pojem sociálno-patologické javy** sú označované ako sociálne deviácie, príp. sociálno-negatívne javy) sú jedným z najzávažnejších problémov súčasného spoločenského vývoja. Sociálno-patologické javy veľmi úzko súvisia so stavom spoločnosti a citlivo reagujú na spoločenské zmeny a ich následky. Z analýzy existujúcich sociálno-patologických javov, ich premien a úspešnosti pri ich obmedzovaní, prípadne eliminácii, je možné okrem iného usudzovať na rozsah znútorňenia v spoločnosti morálnych noriem, kvalitu spoločnosťou uplatňovaných regulatívov i je možné odhadovať ďalší možný spoločenský vývoj.

Do obsahu pojmu zahrňame všeobecne tieto nežiaduce javy:

1. alkoholizmus, drogové a iné závislosti vrátane chorobného hráčstva (gambling),
2. členstvo v extrémistických skupinách a náboženských sektách, rasizmus, xenofóbia, prejavy násilia pri demonštráciách,
3. domáce násilie, chorobné prenasledovanie (stalking)
4. šikana v škole, na pracovisku, v sociálnych a výchovných inštitúciách voči klientom týchto inštitúcií (napr. seniorom, mládeži, duševne chorým (sexuálne obťažovanie - harassment a pod.).
5. prostitúcia, promiskuita, účasť na pornoprodukcii, kupliarstvo, komerčné sexuálne zneužívanie detí, 6. hazardné hráčstvo, a to i také, ktoré nemá charakter chorobnej závislosti,
6. vandalizmus vrátane sprejerstva, násilie na štadiónoch, pouličné násilie,
7. asociálnosť šírená prostredníctvom internetu a na tzv. sociálnych sieťach,
8. samovraždy,
9. korupcia, klientelizmus,
10. vytváranie pouličných gangov, detí a mladistvých, tzv. subkultúry mládeže (mimo skinheads ešte napr. punk, graffiti, techno),
11. bezdomovstvo.

Cieľom predmetu PSP je v maximálnej miere podporiť prevenciu žiakov v diagnostických a reedukačných centrách. Pod cieľmi preventívnych aktivít rozumieme spôsob, akým preventívne aktivity realizujeme.

Základnými cieľmi prevencie sú:

- a) poskytnúť základné informácie o vplyve drog na zdravie človeka, o ich nebezpečenstve a škodlivosti,
- b) poskytnúť informácie o trestnoprávnej zodpovednosti,
- c) poskytnúť informácií o riešení šikanovania,
- d) zdôrazňovať dôležitosť zdravého životného štýlu,
- e) vytvárať príležitosti pre voľno-časové aktivity.

Pri realizácii preventívnych aktivít v odporúčame spoluprácu s krajským policajným zborom, úradom práce a rodiny, Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny (UPS VaR), Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (CPPPaP).

Na zabezpečenie disciplíny v škole/zariadení sú prijímané také opatrenia, ktoré sú zlučiteľné s ľudskou dôstojnosťou dieťaťa, s výchovou v duchu humanizmu, predchádzania všetkých foriem diskriminácie, intolerancie a rasizmu.

V súlade s Dohovorom o právach dieťaťa monitorujeme správanie sa detí a ich zmeny, zabezpečujeme ich aktívnu ochranu. V zmysle Listiny ľudských práv sa zameriavame

na eliminovanie problémov segregácie rómskych žiakov v škole. Nielen vo vyučovacom procese ale aj vo výchove mimo vyučovania vo voľnom čase taktiež realizujeme prevenciu tak, aby celý reedukačný proces bol prepojený v prospech eliminácie rizikového správania sa žiaka.

V zmysle úloh Národného programu prevencie HIV/AIDS v podmienkach rezortu školstva zameriame našu pozornosť na prevenciu rizikového správania sa v rámci dospievania. Realizujeme prevenciu HIV/AIDS. K tejto problematike je nutné pozývať odborníkov z radov psychológov a lekárov.

V rámci realizácie prevencie šikanovania v škole/zariadení podporujeme a umožňujeme rešpektovanie názorov detí, predchádzame všetkým formám rasizmu, diskriminácie a intolerancie. Uskutočňujeme opatrenia na zamedzenie a eliminovanie prejavov šikanovania v škole, zvýšenie pocitu bezpečnosti u žiakov a rodičov. V tejto problematike je nápomocný žiacky parlament- spoluspráva chovancov DC, RC.

V súlade s rezolúciou Európskej rady o prevencii pred toxikomániou v rámci predmetu PSP posilňujeme u žiakov zdravý životný štýl, je potrebné zlepšovať zdravie žiakov a prevenciu pred civilizačnými chorobami.

V snahe zabrániť negatívnym javom je dôležitý nasledovný plán práce primárnej prevencie:

- V súlade s programom boja proti obchodovaniu s ľuďmi realizovať besedy s vyškolenými pracovníkmi CPPPaP, MVSR, prípadne s preventistom ORPZ, Mestskej polície o rizikách práce v zahraničí a o prevencii s neľudským zaobchádzaním a obchodovaním s ľuďmi,
- "Týždeň boja proti drogám",
- "Deň boja proti fajčeniu" - dôsledky fajčenia na organizmus,
- "Sex, drogy, AIDS - hrozba pre nové tisícročie",
- "Život bez drog" - besedy a prednášky pre prvý, druhý ročník a sextu,
- „Mesiac boja proti alkoholu“ - beseda s členmi resocializačného strediska,
- "Drogy a kriminalita",
- "Svetový deň boja proti drogám".

CIELE

V špecifickom vyučovacom predmete PSP pre žiakov DC, RC kladieme dôraz na aktívne učenie sa a vzdelávanie formou interakcie, usmerňovanej viacsmernej komunikácie a participácie na dianí v skupine účastníkov. Postupné osvojovanie si zručnosti z oblasti prevencie a riešenia konfliktov tak, aby boli žiaci schopní používať tieto zručnosti v konkrétnych sociálnych situáciách.

Ciele tréningu:

- spoznať a osvojiť si pravidlá efektívnej verbálnej komunikácie a jej používanie,
- rozvíjať praktické zručnosti pri predchádzaní a riešení konfliktov v modelových situáciách s cieľom vedieť ich využiť v budúcich situáciách,
- rozšíriť obzoru vlastného osobnostného sebapoznania,
- rozvíjať vlastnú protistresovú kapacitu a rezilienciu,
- rozvíjať zdravé sebaapredstavenia sa, zvýšiť spôsobilosti rozhodovať o svojom živote, tvoriť ho, mať vlastné názory a pocity, naučiť sa objektívne posudzovať svoje správanie a byť za seba zodpovedný,
- význam v oblasti prevencie - rozšírenie osobnostného repertoáru klientov v oblasti iných foriem rizikového správania,
- poskytnúť základné informácie o vplyve drog na zdravie človeka, o ich nebezpečenstve a škodlivosti,

- poskytnúť informácie o trestnoprávnej zodpovednosti,
- poskytnúť základné informácie o šikanovaní,
- zdôrazniť zdravý životný štýl,
- vytvárať príležitosti pre voľno-časové aktivity,
- vytvárať a realizovať preventívne aktivity v spolupráci.

OBSAH

Zmapovaním základných potrieb žiaka špecifikovať najfrekvencovanejšie potreby a prístup k nim obmedziť, resp. využiť ako základ vyjadrovania potrieb verbálnou formou, ktorá je v súlade s používanou úrovňou verbálneho vyjadrovania žiaka.

Získanie vedomostí a zručností aktívnym učením a riešením úloh v škole, výchovným pôsobením pedagógov, odborných pracovníkov, rodičov, v zariadeniach ústavnej starostlivosti vo výchovnom a vzdelávacom procese aj výchovným príkladom, využitím sociálnej situácie, vzájomnej prevýchovnej interakcie pedagóg – žiak, skupina.

Nácvik konkrétnych sociálnych situácií, v ktorých majú účastníci problémy s ich zvládnutím, cielene vedenou diskusiou a rozborom dosiahneme naučenie sa efektívnym zvládať a odolávať, behaviorálnym, príp. operačným zručnosťami, príp. môžeme dosiahnuť aj pozitívnu zmenu sociálneho správania spojeného s určitým náhľadom na seba a partnera.

Je predpoklad, že aktívnym učením a tréningom v skupine, za pomoci zážitkového učenia, dosiahneme v týchto oblastiach lepšie výsledky ako pri tradičnom výchovno-vzdelávacom prístupe.

V prevencii sociálno-patologických javov pre žiakov DC, RC sa kladie dôraz na aktívne učenie sa a vzdelávanie formou interakcie, usmerňovanej viacsmernej komunikácie a participácie na diani v skupine účastníkov. Postupne sa učia osvojiť si zručnosti z oblasti odolávania rizikovému správaniu, povedať si, že nie, do toho ja nejdem, nezúčastním sa nevhodnej aktivity, ktorá môže ublížiť mne aj kamarátom, pomôcť im nájsť vhodné riešenia konfliktov tak, aby boli schopní používať tieto zručnosti v konkrétnych sociálnych situáciách.

Oblasti skupinovej intervencie sú uvedené v tematických blokoch prvý stupeň, druhý stupeň základnej školy (ZŠ), odborného učilišťa (OU), strednej odbornej školy (SOŠ), s okruhmi a s cieľmi pre jednotlivé oblasti.

Každá preventívna aktivita obsahuje:

- stručnú charakteristiku,
- výchovno-vzdelávacie cieľ,
- výchovno-vzdelávacie metódy,
- organizačné formy,
- pomenovanie cieľovej skupiny,
- termín realizácie.

Tematické bloky

I. stupeň:

- Zameranie sa na formovanie medzilidských vzťahov (v rodine, triede, a pod.), aktivity orientované na prezentáciu zdravého životného štýlu, správnu výživu, hygienu ako základ zdravia, nácvik postojov (vyjadriť súhlas - nesúhlas), režimu dňa.

- Vstupné informácie o vplyve fajčenia, alkoholu, drog na zdravie dieťaťa v rozsahu knihy „**Nenič svoje múdre telo**“. Zdravý životný štýl žiakov (zapájať žiakov do akcií o zdravej výžive).
- Šikanovanie a intolerancia. Správne striedanie práce a oddychu (príprava na vyučovanie)– režim dňa.

II. stupeň:

- Ukončenie práce s publikáciou „Nenič svoje múdre telo“ s prepojením na I. stupeň, využívať učebný text **Ako poznám sám seba**.

Navrhované témy:

- Režim dňa, zásady správneho učenia sa v súvislosti s prechodom na II. stupeň,
- Psychohygiena.
- Závislosť na fajčení.
- Ako čeliť šikanovaniu.

- Aktivity zamerané na formovanie postojov k zdraviu.

Navrhované témy:

- Správna životospráva. Aj sladkosti môžu byť závislosťou.
- Alkohol a iné drogy.
- Vedieť povedať "nie" - opatrnosť v styku s neznámymi osobami, bezpečnosť na internete. Asertívne správanie.

- Aktivity zamerané na formovanie medziľudských vzťahov: kamarátstvo, priateľstvo, láska a ochrana zdravia.

Navrhované témy:

- Moje sny a túžby. Pozitívne vzory.
- Medziľudské vzťahy, tolerancia, opatrnosť pri styku s neznámymi osobami, obchodovanie s ľuďmi, bezpečnosť na internete.
- Závislosť na fajčení a alkohole.

- Aktívne pôsobenie rovesníckych skupín smerom k mladším žiakom, zapájanie aktivistov do prípravy a organizovania aktivít na škole zameraných na zdravý životný štýl, formovanie postojov a rebríčka životných hodnôt.

Odporúčané témy:

- Ľudské telo, cigareta a alkohol.
- Patologické hráčstvo.
- Problematika šikanovania - obeť a agresor.
- Dospievanie.
- Bezpečnosť na internete.

- Aktivity zamerané na formovanie zodpovednosti za svoje zdravie a svoje konanie. Aktívny vplyv rovesníkov v období dospievania.

Odporúčané témy:

- Civilizačné choroby. HIV.
- Drogy, drogová závislosť.
- Ako sa vyrovnáť s neúspechom.
- Trestné činy a priestupky mladistvých.
- Šikanovanie - obeť, agresor.
- Cesta k emocionálnej zrelosti
- Bezpečnosť na internete.

Preventívne aktivity pre žiakov stredných odborných škôl, odborných učilíšť

Stručná charakteristika	Výchovno-vzdelávací cieľ	Metódy
Plán pre 15. – 18. roč. študentov v súlade s Európskou stratégiou boja proti drogám	Získanie zručností ako odmietnuť drogy a iné návykové látky	práca s literatúrou metodický list, beseda
„Záleží na každom z vás“ Prevenencia fajčenia a alkoholizmu	Získať informácie od žiakov a ich skúsenosti s fajčením a používaním alkoholu	slovná rozhovor
„Chcem ťa spoznať“ Prieskum o výskyte šikanovania	Zistiť kto v triede šikanuje	samostatná dotazník
Autogény tréning proti stresu a vyčerpanosti	Riešenie konfliktov problémového správania	pohybové činnosti
„Neznalosť zákona neospravedľuje“ Šikanovanie a vydieranie – začiatok trestnej činnosti	Poznať šikanovanie a vydieranie ako trestný čin podľa § 235, 237	slovná, demonštračná
„Fajčenie už nie je moderné“ Medzinárodný deň bez fajčenia 16.11.	Zdôrazňovanie škodlivosti fajčenia	rozhovor
„Zdravie nad všetko“ Dôležitosť zdravého spôsobu života	Zdôrazňovanie zdravého životného štýlu	slovná
„Zákerná a nepoznaná“ Príťažlivosť drogy pre dospelujúcu mládež	Ochrana detí a mládeže pred používaním narkotík a psychotropných látok	samostatná
Svetový deň proti AIDS	Zodpovedný výber partnera, výchova k sexuálnemu zdraviu	slovná, demonštračná
„Dokážem sa správne rozhodnúť“ Pestovanie vôle, uskutočňovanie svojich predsavzatí a životných cieľov	Upevniť sebaovládanie v rôznych životných situáciách	rozhovor
„Aj ja sem patrím“ Pomoc študentom rómskeho pôvodu, zo slabších sociálnych pomerov	Naučiť ich vyrovnávať sa s neúspechom, prekonávať prekážky a nevzdať sa vzdelania	slovná
„Každý má právo na život“ Predchádzanie všetkým formám násillia, intolerancie, diskriminácie, rasizmu, antisemitizmu a xenofóbie	Naučiť žiakov správne postoj k ľuďom bez rozdielu rasy a náboženstva	rozhovor
„Ako byť sám sebou“ Využívanie doplnkových učebných textov v Programe CESTY	Naučiť študentov sebaopoznaniu a sebaovládaniu	práca s literatúrou, problémová, analyticko-syntetická

PROCES

Ciele je potrebné dosahovať rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych kapacít žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.

V procese prevencie, terapie vychádza terapeutická dvojica z dostupných prevenčných, terapeutických materiálov a najmä z pracovných listov, ktoré si pedagóg vytvára.

Terapeutickú skupinu zabezpečuje párové vedenie muž – žena, s cieľom využiť možnosti sociálneho učenia v oblasti primeraného rolového správania.

Do vyučovacej hodiny je potrebné zaradiť aj tzv. horúcu tému - bez odreagovania sa žiakov od prežitých frustrácií, konfliktov, by často nebol možný ďalší tréningový postup, tréneri musia pritom dbať na štruktúru a ciele tréningu - žiaci majú snahu rozvetvovať diskusiu, vyrušovať, často veľmi nesústredení, prevádzajú sa.

Učiteľ monitoruje, koordinuje a metodicky usmerňuje PSP na škole/školskom zariadení, spolupracuje s vedením školy/školského zariadenia. Spolupracuje s psychológom, špeciálnym a sociálnym pedagógom a vychovávateľmi výchovných skupín. Plánovaná činnosť učiteľov je zameraná predovšetkým na primárnu prevenciu, pomocou ktorej chceme predchádzať sociálno-patologickým javom, rizikovým faktorom a situáciám.

Metódy a formy práce:

- rozhovory, besedy, ankety, dotazník,
- vhodné využitie protidrogových tém vo vyučovacom predmete, ich zapracovanie do výchovno-vyučovacieho plánu,
- práca s internetom a počítačovými programami, návšteva www stránok s protidrogovou tematikou,
- modelové situácie, hranie rolí,
- nástenky, plagáty, výstavky,
- akcie organizované školským parlamentom/spolusprávou,
- prosociálna činnosť,
- monitorovanie správania žiakov,
- rozhovory s rodičmi /rodičovské terapeutické skupinky.

Pri všetkých aktivitách je potrebné zohľadňovať vekové osobitosti žiakov, ich schopnosti a záujmy.

**TERAPEUTICKO-KOREKČNÉ CVIČENIA
PRE ŽIAKOV S PORUCHAMI SPRÁVANIA**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Špecifický vyučovací predmet terapeuticko-korekčné cvičenia (ďalej aj „TKC“) je určený pre žiakov, ktorí majú poruchy správania.

Cieľom predmetu TKC je naučiť žiakov v maximálnej miere zvládať subjektívne záťažové situácie, zmierniť impulzivitu, agresivitu, pozitívne ovplyvňovať krátkotrvajúcu pozornosť a nízku frustračnú toleranciu, čo im umožní sociálne prijateľným spôsobom sa začleniť do domáceho prostredia, skupiny spolužiakov v škole a vrstovnickej skupiny v širšom sociálnom prostredí.

Na hodinách predmetu sa žiak vedie k tomu, aby sa primerane, podľa svojich schopností, naučil poznávať sám seba, uvedomoval si svoje city a pocity, komunikoval s ľuďmi vo svojom okolí. Rozvíjanie sociálnych zručností nepochybne úzko súvisí s vývinom vnímania, predstáv, motoriky, pamäti, pozornosti, myslenia a subjektívneho vnímania sociálneho prostredia žiaka. Preto terapeutické postupy a metódy musia mať širší záber a TKC sa má orientovať na celý komplex sociálneho fungovania.

Špecifický vyučovací predmet terapeuticko-korekčné cvičenia pre žiakov s poruchami správania **sa nehodnotí známku.**

CIELE

Cieľom špecifického vyučovacieho predmetu TKC je podporiť rozvoj špecifických funkcií žiakov, sociálna a edukačná adaptácia a integrácia žiakov so zdravotným znevýhodnením do edukačného procesu bežnej základnej školy, odstrániť alebo aspoň zmierniť narušenie individuálnych schopností a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nej vyplývajú.

Špeciálnopedagogická reedukácia má odstrániť alebo aspoň zmierniť poruchy správania a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nej vyplývajú. Sekundárnym cieľom špecifického vyučovacieho predmetu TKC je prevencia vzniku porúch správania ako následku neúspechu v osvojovaní si gramotnosti. V širšom meradle podporuje špecifický vyučovací predmet TKC sociálnu a edukačnú adaptáciu a integráciu žiakov do spoločnosti. Čiastkové ciele a obsah špecifického vyučovacieho predmetu TKC vychádzajú z psychologickej, špeciálnopedagogickej diagnostiky a vypracovania individuálneho reedukačného programu (ďalej aj „IRP“).

V rozvoji osobnosti žiaka špecifický vyučovací predmet má:

- rozvíjať sociálne zručnosti,
- podporovať proces seba výchovy,
- budovať aktívny vzťah dieťaťa k osobnému rastu,
- podporovať a pomáhať žiakovi pri plnení vývinových úloh,
- podporovať kultivovanie sociálneho fungovania žiaka zvýšením sociálnych kompetencií,
- stimulovať procesy sociálneho učenia,
- konfrontovať vlastné skúsenosti a vedomosti v rámci skupiny a v porovnávať so sociálnymi normami,
- rozvíjať pozitívne sociálne interakcie, vplývať na skupinový procesov na vývin jednotlivca,
- konfrontovať korektívnu skúsenosť interakcie s dospelým v atmosfére dôvery a prijatia.

OBSAH

Obsah špecifického vyučovacieho predmetu je rámcový. Realizácia jednotlivých tém sa prispôsobuje schopnostiam žiakov, špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám a problémom v triede. Obsah špeciálnopedagogickej reedukácie musí byť v súlade so sociálnymi zručnosťami, mentálnou a komunikačnou schopnosťou žiaka, bez ohľadu na fyzický vek. Stimulácie oblasti sú uvedené v nasledujúcej časti aj s cieľmi pre jednotlivé oblasti.

1. Problémové správanie a jeho korekcia

Identifikácia a uvedomenie si podielu jednotlivých faktorov podmieňujúcich problémové správanie žiaka: Koláč aktuálnych problémov; Koláč dôvodov, ktoré vedú k problémovému správaniu a určenie oblasti s najvyšším podielom vlastného pričinenia, možností vlastnej korekcie; Využitie spätnej väzby od iných, výmena skúseností z podobných situácií.

Hľadanie možností a posilnenie motivácie k zmene tých foriem správania, ktoré mávajú negatívne dôsledky : Osobný plán - čo je môj cieľ; čo sa dá urobiť najskôr; kto si to všimne prvý; 5 prianí; Jama.

Záškolačstvo - tematická skupina: diskusia o osobných skúsenostiach; identifikácia príčin; dôsledky pre žiaka a rodiča, možnosti riešenia.

Krádeže – tematická skupina: diskusia o osobných skúsenostiach; identifikácia príčin; dôsledky pre žiaka a rodiča, možnosti riešenia.

2. Rozvíjanie emocionálnej inteligencie

Identifikácia vlastných pocitov, pocitov iných a spôsoby ich vyjadrovania: Kocka emócií; Koláč emócií; Moje srdce; Kedy mi začne viac biť srdce; piktogramy emócií; Teplomer pocitov.

Uvedomovanie si rozdielov medzi citmi a činmi: Vety vyjadrujúce myšlienky a pocity, ich rozlíšenie; Čo si myslím, čo robím alebo ako sa cítim; metóda ABC.

Ovládanie vlastných emócií, impulzov, zvládanie hnevu, smútku: kreslenie; Koláč hnevu; asociácie napr. na hnev; Koláč hnevu; Koláč radostí; nácvik relaxácií.

Empatia, schopnosť vidieť situáciu z hľadiska iných: poznanie vlastnej empatie cez hru na empatiu (alternatívne voľby); skupinová empatia; empatická analýza.

3. Rozvíjanie komunikačnej schopnosti

Aspekty verbálnej a neverbálnej komunikácie: Čítanie z tváre; Gestomíma; Pozície pri sedení; Zrakový kontakt; Pokiaľ si ma pustíš; Ako sa ma dotkneš; Podanie rúk ; jednosmerná, dvojsmerná a paralelná komunikácia; Slovný futbal, Paralingvistika; Telefón; „ ja ťa predsa počúvam“; Aktívne počúvanie; „ Ja výrok“.

Asertívne správanie: asertívne práva; typy správania - agresívne, asertívne správanie – identifikácia na konkrétnych príkladoch, precvičovanie; von- dnu z kruhu; Fazuľky; Molekuly; techniky ako napr. prijímanie kritiky, otvorené dvere, pokazená platňa a pod.

4. Osobnostný rozvoj

Sebaprijatie: Osobný erb; Zoznam pozitívnych vlastností; Môj najvyšší vrchol – môj najnižší pád; Životná krivka; Kto som; Aký som; Hierarchia osobných hodnôt; Starinársky obchod; Horúca stolička; Infogramy.

Podpora budovania pozitívneho sebaobrazu: Môj 5-ročný plán; Osobná vizitka; Inzerát.

5. Rozvíjanie sociálnych zručností

Stratégie riešenia konfliktov a zvládanie záťažových situácií: Asociácie na konflikt; Čo si myslím o konfliktoch; V čom je zdroj konfliktov; Mária a Roman; Hra na palce; Zápalky; Von - dnu; Zakázané ovocie .

Rozvíjanie sociálnych zručností a prosociálneho správania, spolupráca: Koláč dôvery; Pád dôvery; Levitácia; Skupinový erb/dom; Ostrov skupiny; Skupinová stavba/ mandala.

6. Rodinné vzťahy

Posilňovanie rodinných vzťahov, hlbšie pochopenie úlohy rodičov, práva a povinnosti členov rodiny, miesto dieťaťa v rodinnom systéme: Kresba rodiny; Začarovaná rodina; Čo by som si prial od otca/matky; Čo by som do domu priniesol/odniesol; Čo doma najčastejšie počúvam; Dieťa v roli rodiča; Nedel'a u nás doma; Rodokmeň.

Korekcia traumatizujúcich zážitkov z rodinného prostredia (domáce násilie, rozvod, straty): Nedokončené vety; Tresty a odmeny v rodine; Rodinné pravidlá; Rodinné rituály; Typy rodín; Čo by som nikomu nepovedal.

7. Rovesnícke vzťahy

Pozícia v rámci rovesníckej skupiny: Sociogram; Čo máme spoločné, čo rozdielne.

Šikanovanie - tematická skupina.

Sexualita – tematická skupina.

Poznámka

K vymedzenému obsahu TKC budeme pristupovať ako k otvorenému systému, čo znamená, že jednotlivé tematické celky je možné aktuálne dopĺňať či redukovať. Jednotlivé osnovné heslá plnia funkciu námetov na jednotlivé hodiny - učiteľ si zvolí také, ktoré podľa jeho názoru sú potrebné pre žiakov z aspektu ich praktického významu pre reedukáciu.

Tematické bloky

Ciele stimulácie	Obsah stimulácie
OBLASŤ ROZVÍJANIA SCHOPNOSTÍ	
Problémové správanie a jeho korekcia	Identifikácia a uvedomenie si podielu jednotlivých faktorov podmieňujúcich problémové správanie dieťaťa : Koláč aktuálnych problémov; Koláč dôvodov, ktoré vedú k problémovému správaniu a určenie oblasti s najvyšším podielom vlastného pričinenia, možností vlastnej korekcie; Využitie spätnej väzby od iných, výmena skúseností z podobných situácií. Hľadanie možností a posilnenie motivácie k zmene tých foriem správania, ktoré mávajú negatívne dôsledky : Osobný plán - čo je môj cieľ; čo sa dá urobiť najskôr; kto si to všimne prvý; 5 prianí; Jama. Závislosti – tematická skupina: mýty o drogách;

	<p>šnúrka, ako demonštrácia vzniku závislosti; Nedokončené vety; príbehy – identifikácia rizikového správania; nacvičovanie odmietania.</p> <p>Záškolačstvo - tematická skupina: diskusia o osobných skúsenostiach; identifikácia príčin; dôsledky pre žiaka a rodiča, možnosti riešenia.</p> <p>Krádeže – tematická skupina: diskusia o osobných skúsenostiach; identifikácia príčin; dôsledky pre žiaka a rodiča, možnosti riešenia.</p>
Rozvíjanie emocionálnej inteligencie	<p>Identifikácia vlastných pocitov, pocitov iných a spôsoby ich vyjadrovania: Kocka emócií; Koláč emócií; Moje srdce; Kedy mi začne viac biť srdce; piktogramy emócií; Teplomer pocitov.</p> <p>Uvedomovanie si rozdielov medzi citmi a činmi: Vety vyjadrujúce myšlienky a pocity, ich rozlíšenie; Čo si myslím, čo robím alebo ako sa cítim; metóda ABC.</p> <p>Ovládanie vlastných emócií, impulzov, zvládanie hnevu, smútku: kreslenie; Koláč hnevu; asociácie napr. na hnev; Koláč hnevu; Koláč radostí; nácvik relaxácií.</p> <p>Empatia, schopnosť vidieť situáciu z hľadiska iných: poznanie vlastnej empatie cez hru na empatiu (alternatívne voľby); skupinová empatia; empatická analýza.</p>
Rozvíjanie komunikačnej schopnosti	<p>Aspekty verbálnej a neverbálnej komunikácie: Čítanie z tváre; Gestomíma; Pozície pri sedení; Zrakový kontakt; Pokiaľ si ma pustíš; Ako sa ma dotkneš; Podanie rúk ; jednosmerná, dvojsmerná a paralelná komunikácia; Slovný futbal, Paralingvistika; Telefón; „ ja ťa predsa počúvam“; Aktívne počúvanie; „ Ja výrok“.</p> <p>Asertívne správanie: asertívne práva; typy správania - agresívne, asertívne správanie – identifikácia na konkrétnych príkladoch, precvičovanie; von- dnu z kruhu; Fazuľky; Molekuly; techniky ako napr. prijímanie kritiky, otvorené dvere, pokazená platňa a pod.</p>
Osobnostný rozvoj	<p>Sebaprijatie: Osobný erb; Zoznam pozitívnych vlastností; Môj najvyšší vrchol – môj najnižší pád; Životná krivka; Kto som; Aký som; Hierarchia osobných hodnôt; Starinársky obchod; Horúca stolička; Infogramy.</p> <p>Podpora budovania pozitívneho sebaobrazu: Môj 5-ročný plán; Osobná vizitka; Inzerát.</p>
Rozvíjanie sociálnych zručností	<p>Stratégie riešenia konfliktov a zvládanie záťažových situácií: Asociácie na konflikt; Čo si myslím o konfliktoch; V čom je zdroj konfliktov;</p>

	<p>Mária a Roman; Hra na palce; Zápalky; Von - dnu; Zakázané ovocie .</p> <p>Rozvíjanie sociálnych zručností a prosociálneho správania, spolupráca: Koláč dôvery; Pád dôvery; Levitácia; Skupinový erb/dom; Ostrov skupiny; Skupinová stavba/ mandala.</p>
Rodinné vzťahy	<p>Posilňovanie rodinných vzťahov, hlbšie pochopenie úlohy rodičov, práva a povinnosti členov rodiny, miesto dieťaťa v rodinnom systéme: Kresba rodiny; Začarovaná rodina; Čo by som si prial od otca/matky; Čo by som do domu priniesol/odniesol; Čo doma najčastejšie počúvam; Dieťa v roli rodiča; Nedel'a u nás doma; Rodokmeň.</p> <p>Korekcia traumatizujúcich zážitkov z rodinného prostredia (domáce násilie, rozvod, straty): Nedokončené vety; Tresty a odmeny v rodine; Rodinné pravidlá; Rodinné rituály; Typy rodín; Čo by som nikomu nepovedal.</p>
Rovesnícke vzťahy	<p>Pozícia v rámci rovesníckej skupiny: Sociogram; Čo máme spoločné, čo rozdielne. Šikanovanie - tematická skupina. Sexualita – tematická skupina.</p>

PROCES

Realizácia jednotlivých tém sa prispôsobuje žiakom, ich schopnostiam, špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám a problémom v triede.

Prístupom k žiakom, voľbou aktivizujúcich organizačných foriem práce, stimulovaním myšlienkovvej, motorickej a rečovej činnosti žiakov pomocou podnetne sformulovaných úloh, uplatňovaním individuálneho prístupu (napr. ukladaním úloh rôzneho stupňa náročnosti jednotlivcom alebo skupinám žiakov podľa ich úrovne) vyučujúci prispieva k tomu, aby žiaci mali po kladne hodnotených výkonoch pocit spokojnosti a úspechu a tak sa podporila ich poznávacía aktivita v predmete.

Oblasti, v ktorých je treba pripraviť rozvíjajúce a reedukačné cvičenia je mnoho. Nedajú sa síce celkom oddeliť, veľmi často sa prekrývajú (napr. schopnosť dlhotrvajúcej pozornosti nepochybne ovplyvní žiaka pri dokončení danej úlohy), napriek tomu ich môžeme zámerne cvičiť.

Pri vyučovaní predmetu sa môže pracovať aj s celou triedou.

Vo vyučovaní predmetu terapeuticko-korekčné cvičenia sa používajú najmä nasledovné metódy:

- rozhovor,
- relaxačné techniky,
- brainstorming,
- arteterapeutické a muzikoterapeutické techniky,
- techniky dramoterapie, hranie rolí, pantomíma,
- kognitívno-behaviorálne techniky,
- sociometrické techniky,
- psychogymnastika,
- psychomotorická terapia,
- dotazníkové metódy,
- spätná väzba.

Špecifický vyučovací predmet TKC je z tohto hľadiska možno aplikovať tak u žiakov s poruchou správania, ktorí sa vzdelávajú v diagnostických triedach v diagnostickom centre, a v školách pri reedukačných centrách, v bežnej základnej škole, v špeciálnej triede pre žiakov s poruchou správania. Uvedené témy možno čerpať z dostupnej odbornej literatúry. Vyučujúci špeciálny pedagóg rozhoduje o spôsobe riadenia vyučovacieho procesu a usiluje sa o dosiahnutie optimálnych výsledkov.

Intervencia/reedukácia má nasledovnú postupnosť:

1. krok: Vstupná špeciálnopedagogická diagnostika nových žiakov (vychádza sa zo záverov vyšetrení poradenského zariadenia), prípadne rediagnostika na začiatku každého školského roka.
2. krok: Stanovenie cieľov stimulácie podľa výsledkov diagnostiky.
3. krok: Odporúčaný obsah stimulácie špecifických schopností v jednotlivých oblastiach.
4. krok: vypracovanie IRP.

PRÍLOHA 2

PRÍPRAVA NA VÝKON JEDNODUCHÝCH PRACOVNÝCH ČINNOSTÍ V ODBORNOM UČILIŠTI PRI REEDUKAČNOM CENTRE

Do odborných učilíšť zriadených pri reedukačných centrách prichádzajú žiaci na základe rozhodnutia súdu o uložení ochrannej výchovy, o uložení výchovného opatrenia alebo o nariadení ústavnej starostlivosti. V RC sú umiestňovaní aj žiaci, ktorí boli právoplatne odsúdení a čakajú na výkon trestu, alebo žiaci po odpykaní trestu, ktorí majú ústavnú výchovu a nedosiahli vek 18 rokov. Žiaci nemusia byť v RC celé tri roky, čo je dĺžka štúdia učebných odborov odborných učilíšť. Žiaci môžu byť umiestnení v RC iba po dobu len niekoľkých mesiacov, preto je potrebné poskytnúť im aspoň čiastočné manuálne a praktické zručnosti, ktoré by mohli v budúcnosti využiť v prirodzenom sociálnom prostredí.

Príprava na výkon jednoduchých pracovných činností je určená pre žiakov s mentálnym postihnutím alebo žiakov s mentálnym postihnutím v kombinácii s iným zdravotným postihnutím, ktorí ukončili vzdelávanie v poslednom ročníku základnej školy, špeciálnej základnej školy alebo ukončili povinnú školskú dochádzku a sú umiestnení v RC.

Dĺžka prípravy na výkon jednoduchých pracovných činností je 3 – 10 mesiacov, v závislosti od doby umiestnenia žiaka v RC. Počet mesiacov absolvovania prípravy na výkon jednoduchých pracovných činností sa načítava len na základe skutočnej prítomnosti žiaka na vyučovaní. Žiak môže ukončiť prípravu na výkon jednoduchých pracovných činností najmenej po 3 mesiacoch a najviac po absolvovaní 10 mesiacov. V prípade 10 mesačnej prípravy je žiak pripravený na výkon jednoduchých manuálnych prác. Je oboznámený s technológiou daného zamerania, vie rozlišovať bežné materiály a používať pracovné nástroje v danom odbornom zameraní. Je schopný pracovať samostatne podľa pokynov nadriadeného.

Príprava na výkon jednoduchých pracovných činností sa ukončí ústnym pohovorom a praktickou ukážkou získaných zručností.

Po úspešnom absolvovaní prípravy na výkon jednoduchých pracovných činností žiak získa osvedčenie s uvedením konkrétnych pracovných činností, ktoré je schopný vykonávať.

RÁMCOVÝ UČEBNÝ PLÁN PRE ŽIAKOV S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM PRE PRÍPRAVU NA VÝKON JEDNODUCHÝCH PRACOVNÝCH ČINNOSTÍ V ODBORNOM UČILIŠTI PRI REEDUKAČNOM CENTRE

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	Počet týždenných vyučovacích hodín
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE		4
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	1
Človek a hodnoty	etická výchova	1
Človek a spoločnosť	občianska náuka	1
Matematika a práca s informáciami	matematika	1
ODBORNÉ VZDELÁVANIE		27
Teoretické vzdelávanie		3
Praktická príprava		24
Spolu		31

Poznámky

1. Rámcový učebný plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov.
2. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. RC si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov s mentálnym postihnutím môže RC uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok a inými organizačnými formami v zmysle platnej legislatívy.
3. Praktická príprava sa realizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Počet žiakov v triede je rovnaký ako počet žiakov vo výchovnej skupine.

OBSAH VŠEOBECNOVZDELÁVACÍCH PREDMETOV

Všeobecné vzdelávanie je zamerané na osobný rozvoj žiakov, na ich začlenenie do života spoločnosti, na formovanie občana a na prípravu na pracovný život. Všeobecné vzdelávanie zahŕňa základné vedomosti o ľudskej spoločnosti, o prírode a jej ochrane, o myslení a o primeraných zručnostiach potrebných pre každého člena spoločnosti bez ohľadu na jeho povolanie.

Slovenský jazyk a literatúra

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra má sprostredkovať žiakom jazykové a všeobecné kompetencie tak, aby rozvíjali komunikačnú schopnosť, ako prostriedok na dorozumievanie a myslenie. Má podporiť sociálne postoje žiakov, ich všeobecný kultúrny rozhľad, formovať ich estetické cítenie a celkovú kultiváciu vyjadrovania a správania. Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra zahŕňa jazykové vzdelávanie a literárnu výchovu. Obe zložky sú úzko prepojené. Jazykové vzdelávanie je zamerané na zdokonaľovanie schopností písomného prejavu, štylistiku a sloh. Literatúra je zložka predmetu, kde sa žiaci zdokonaľujú v čítaní a formulovaní rôznych textov potrebných pre proces zaradenia sa do prirodzeného sociálneho prostredia.

Vyučovanie Slovenského jazyka a literatúry významnou mierou prispieva k všestrannej príprave žiakov pre život v spoločnosti. Žiaci sa zdokonaľujú v rečovej komunikácii sporej s ich spoločenským a pracovným prostredím. Literatúra nadväzuje na vedomosti žiakov, ktoré získali v rámci vyučovania na špeciálnej základnej škole. Predmet sa podieľa na rozvoji osobnosti tým, že rozvíja logické a tvorivé myslenie žiakov, prehĺbuje identifikáciu k svojmu národu poznávaním jazyka a literatúry.

CIELE

Absolvent má vedieť:

- riešiť jednoduché vzťahové situácie,
- používať vhodné výrazové prostriedky,
- vyjadrovať primerane svoj názor a úmysel,
- prezentovať vhodným spôsobom sám seba, svoje názory,
- tvoriť jednoduché písomné prejavy (listy, žiadosti, životopis, inzerát, oznam a pod.)
- chápať význam jazykovej kultúry, rozdiely medzi spisovným jazykom a ostatnými útvarmi národného jazyka,
- interpretovať prečítaný alebo vypočutý text.

OBSAH

Verbálne vyjadrovanie

Čerpá zo zážitkov, skúsenosti i záujmovej činnosti žiakov a poskytuje priestor na vyjadrenie vlastného názoru. Jednoduchý opis a opis pracovného postupu má súvisieť s odbornými predmetmi, s odbornou ako aj s výrobnou praxou.

Rečová komunikácia

Úloha reči v spoločnosti, kultúra ústneho prejavu, pozdrav, oslovenie, požiadanie, vyslovenie súhlasu a nesúhlasu, poďakovanie, požiadanie o informáciu, poskytnutie informácie, ospravedlnenie, predstavenie sa, vyslovenie sústrasti, blahoželanie.

Komunikácia a dialóg

Telefonický rozhovor, ústny rozhovor, pohovor so zamestnancom, neverbálna komunikácia.

Rozprávanie a úvaha

Hovoríme a škole, práci, rodine, priateľoch. Rozprávanie podľa osnovy, samostatné osnovy.

Opis

Jednoduchý opis, opis pracovného postupu, charakteristika osoby, opis porovnaním.

Mediálna komunikácia

Čítanie dennej tlače a ostatných periodík, oznámenie a správa, komentár, inzerát, reklama.

Písomné vyjadrovanie

Obsah cvičení čerpá zo zážitkov, skúseností a záujmov žiakov a poskytuje priestor na vyjadrenie vlastných pocitov, vlastného názoru. Vzhľadom k nízkemu vedomostnému prahu zahŕňa predovšetkým základy písomného prejavu (pri čiastočnej negramotnosti).

Osobná komunikácia

Písomnou formou požiadať o informáciu, ospravedlnenie, napísať stručnú správu z udalostí, písanie listov osobných ale aj úradných, komunikácia prostredníctvom IKT:SMS správa.

Opis

Jednoduchý opis deja, osoby, predmetu, opis pracovného postupu, písanie životopisu, charakteristiky osoby.

Pravopis a gramatika

Písanie malých a veľkých písmen, abeceda, veta, slovo, slabika, hláska, rozdelenie hlások na samohlásky a spoluhlásky, písanie i/y, rozdelenie spoluhlások, pravopis vybraných a odvodených slov.

Tvaroslovie: podstatné mená, prídavné mená, slovesá, zámená, číslovky, predložky, spojky.

Čítanie a literatúra

Čítanie a rozvoj rečovej kultúry

Čítanie bude zamerané na nácvik plynulého čítania a zdokonaľovanie ústneho vyjadrovania. Žiakom sa budú upevňovať čitateľské zručnosti na primeraných literárnych textoch, osvoja si orientáciu v prečítanom texte a reprodukovanie jeho obsah.

Literatúra

Vzbudzovať v žiakoch záujem o mimoškolské čítanie kníh, časopisov a novín, podľa možnosti návšteva divadla, kina a pod. Učiť žiakov svoje vnútorné pocity vyjadriť slovne zrozumiteľným spôsobom.

Literatúra odporúčaná na čítanie:

- poézia a próza od F. Kráľa, S. Chalúpku, J. Smreka, M. Rúfusa a pod.
- náučná literatúra – rôzne encyklopédie napr. zdravia, vesmíru, zeme a pod.
- balady, povesti – M. Ďuričková, S. Chalúпка a pod.
- dobrodružná literatúra- R. Mórica, J. London a pod
- poviedky a romány zo života detí – B. Nemcová, M. Jančová, J. Tužinský, a pod.

PROCES

Dôležitou zložkou vzdelávacieho procesu je vhodná motivácia činností žiakov, aby žiaci pracovali radi. Monologický výklad učiteľa by mala nahradiť samostatná a skupinová práca, riešenie problémových úloh, rozhovor, písomné riešenie úloh, kolektívne zlepšovanie riešenia a ďalšie aktivačné metódy a postupy. Vhodnými špeciálno-pedagogickými metódami a formami práce má učiteľ aktivovať poznatky a skúsenosti žiakov, podnecovať rozličné možnosti riešenia úloh naznačením algoritmu postupu, využívať súťaženie, pochvalu a odmenu známku, ale aj inými písomnými formami hodnotenia.

Na overenie vedomostí využívať rozličné metódy skúšania napr. ústna odpoveď, písomná odpoveď, testy, hra na vedomostnú súťaž a pod. Učiteľ preveruje gramaticko-pravopisnú úroveň vyjadrovania žiakov kontrolnými a cvičnými slohovými prácami. Témy slohových prác by mali vychádzať zo skúsenosti a záujmových činností žiakov. Slohovou prácou dať možnosť vyjadriť vlastné myšlienky, názory a stanoviská. Cvičné slohové práce píše na vyučovacích hodinách alebo aj v odpoľudňajších hodinách počas výchovnej činnosti. S literárnymi textami pracujú žiaci na jednoduchej úrovni. Učiteľ musí overiť čitateľskú zdatnosť žiakov a vytvoriť takú náplň hodiny, aby mohol zapojiť všetkých žiakov aj tých, ktorí sú čiastočne negramotní. Vyberá texty podľa náročnosti tak, aby boli zrozumiteľné a z pedagogického hľadiska efektívne. Nevyhnutný je diferencovaný prístup a individuálny plán. Vo vyučovaní literatúry je dôležité, aby učiteľ používal a uplatňoval zásadu názornosti –nahrávka literárnych diel, film, divadlo, televízne vysielanie a pod. Veľmi vhodná je aj forma dramatoterapie a rôznych pocitových hier.

Etická výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovaci predmet etická výchova je súčasťou všestrannej prípravy žiakov pre spoločenský život. Poslaním etickej výchovy je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. V reedukačných centrách je nesmierne dôležité, aby v etickej výchove dominovali témy na budovanie hodnotového systému a resocializácia žiaka, ktorý bol odňatý z prirodzeného sociálneho prostredia pre asociálne a antisociálne správanie. Prevýchovný proces pripravuje žiakov pre život tak, aby raz dokázali žiť v prirodzenom sociálnom prostredí, aby boli schopní prispievať k vytváraniu harmonických vzťahov v rodine, ale aj na pracovisku a vo svojom okolí. Súčasťou etickej výchovy je aj rozvoj sociálnych zručností, ako aj komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných ale aj seba.

CIELE

Etická výchova sa zameriava na vysvetlenie základných etických postojov ako sú sebaovládanie, pozitívne hodnotenie seba samého a druhých, komunikačné zručnosti, tvorivé riešenie medziludských vzťahov, súvislosti medzi hodnotami a normami. Cieľom etickej výchovy je formovať žiaka aby sa riadil spoločensky uznávanými mravnými pravidlami – morálkou.

Absolvent má vedieť:

- poznať sám seba, sebakritiku, sebahodnotenie,
- používať správnu komunikáciu,
- dokázať riešiť konflikty,
- vedieť počúvať,
- vyjadriť svoje city a pocity,
- upevňovať sociálne cítenie,
- pochopiť pocity druhých,
- formovať zdravý životný štýl.

OBSAH

Obsah etickej výchovy je zameraný hlavne na vytváranie hodnotového a orientačného systému poznatkov žiakov. Učiteľ by mal cieľavedome ovplyvňovať poznanie a konanie žiakov v duchu morálky a humanizmu. Je potrebné venovať pozornosť aj rozvoju citovej a vôľovej sféry žiakovej osobnosti. Sebapoznávanie - poznanie seba, sebahodnotenie, sebakritika, sebaovládanie a seba výchova, egoizmus a altruizmus, svedomie.

Komunikácia – verbálna a neverbálna komunikácia, spôsob viesť dialóg, konflikty a ich riešenie, asertivita. Vyjadrovanie citov – empatia, pochopenie iných, úcta k iným, priateľstvo.

Závislosti ohrozujúce náš život – fajčenie, alkohol, omamné látky, konzumný a nezodpovedný sex, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť. Profesionálne hodnoty a vzory – televízia, literatúra, internet a ich vplyv na mládež, efektívne využívanie voľného času. Etika v ekológii – ochrana a tvorba životného prostredia.

Zmysel a ciele etickej výchovy

Sebahodnotenie, seba obraz, seba prijatie, poznanie vlastných silných a slabých stránok, sebaovládanie a seba výchova.

Verbálna a neverbálna komunikácia

Ako viesť dialóg, riešenie konfliktov, asertívne správanie, požiadať o láskavosť, vedieť povedať „nie“, oprávnená a neoprávnená kritika.

Agresivita a jej zvládanie

Tolerancia, empatia, nácvik zvládania konfliktných situácií, prosociálne správanie.

Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine

Hlbšie poznanie vlastnej rodiny, práva a povinnosti členov rodiny, pochopenie rodičov a súrodencov.

Etika života

Duševné zdravie ako etická hodnota, základy duševnej hygieny, závislosti ohrozujúce náš život.

Etika v ekológii

Príroda ako súčasť nášho života, tvorba životného prostredia, ochrana prírody s životného prostredia.

Voľné hodiny

Vychádzky do prírody, zbieranie odpadu, triedenie odpadu, filmy s rodinnou tematikou a pod

PROCES

Etická výchova vedie žiakov k mravnej zrelosti pomocou techník, ktoré napomáhajú prežitie a pochopenie hodnôt najmä vnímaním situácií, prírody, a druhých. Vytvorením modelových situácií v triede si môže každý žiak nacvičiť reakcie na situácie vzniknuté v prirodzenom sociálnom prostredí. Dôležitá je vhodná motivácia žiakov, aby pracovali radi, zapájali sa aktívne do riešenia modelových situácií a pomáhali svojimi skúsenosťami a poznatkami riešiť problémy iných žiakov. Vo vyučovaní etickej výchovy sa využívajú všetky formy a metódy vyučovania špeciálno-pedagogického charakteru. Etická výchova vytvára aj priestor pre vyjadrenie vlastných myšlienok žiaka, rešpektuje a ovplyvňuje pozitívne jeho názory a stanoviská. Žiaci majú tak závažné poruchy správania, že je dôležitý individuálny prístup. Učiteľ vytvára v triede také podmienky, aby tam vládlo porozumenie, otvorenosť a srdečnosť. Etická výchova vychováva k mravnej zrelosti tým spôsobom, že navodzuje aktivity, ktoré napomáhajú prežitie a pochopenie etických hodnôt najmä prostredníctvom vnímania situácií, prírody, seba i druhých, ktoré uľahčujú porozumenie a interiorizáciu súvisiacich hodnôt a noriem (hodnotová reflexia), ktoré umožňujú nácvik spoločensky žiaduceho správania (nácvik v skupine, dramaterapia), ktoré prenášajú skúsenosti osvojené v škole do prirodzeného sociálneho prostredia.

Občianska náuka

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovaci predmet občianska náuka je neoddeliteľnou súčasťou všestrannej prípravy žiakov pre spoločenský život. V RC pomáha žiakovi pochopiť vlastné konanie i konanie ostatných ľudí v kontexte s rôznymi životnými situáciami. Pomáha žiakovi orientovať sa v prirodzenom sociálnom prostredí. Vyučovaci predmet občianska náuka usmerňuje žiakov vytvárať a formovať si hodnotový systém, ktorý im uľahčí orientáciu v budúcom každodennom živote.

CIELE

Poznávacie zameranie predmetu je orientované na:

- základné občianske práva a povinnosti,
- schopnosť žiaka podriaďovať sa spoločenským normám,
- tvorbu svetonázorových a všeľudských hodnôt,
- význam medziľudských vzťahov v rodine, v partnerstve a pod.,
- pochopenie významu morálky a morálneho kódexu,
- pochopenie významu kultúry, estetiky a vkusu všeobecne.

Vyučovanie občianskej náuky sa podieľa na rozvoji osobnosti žiaka tým, že:

- rozvíja sebapoznatie a sebahodnotenie,
- rozširuje obzor žiakov s dlhodobou nariadenou ústavnou výchovou,
- prehĺbuje úroveň vlastnej identity,
- učí ako riešiť životné situácie z ktorými sa stretne v prirodzenom sociálnom prostredí,
- prehĺbuje chápanie zmyslu rodinného života,
- formuje jednotlivé prvky občianskych postojov, zákonných a mravných noriem,
- vytvára základné poznatky a vedomosti o ekológii.

Absolvent má vedieť:

- vymenovať základné práva a povinnosti členov rodiny,
- zvládnuť režimové zložky prevýchovy,
- popísať význam pojmu „zodpovednosť za svoje skutky“,
- chápať význam ochrany a tvorby životného prostredia,
- ovládať základné hygienické návyky, zásady osobnej hygieny a na pracovisku,
- vymenovať masovokomunikačné prostriedky a ich pozitívne a negatívne vplyvy,
- pomenovať základné inštitúcie v meste (obci) a popísať ich funkcie a poslanie.

OBSAH

Obsah vyučovacieho predmetu občianska náuka je prispôsobený požiadavkám žiakov s nariadenou ústavnou a ochrannou výchovou, ktorí dlhodobo nenavštevovali základné vzdelávanie, alebo sú dlhodobo v ústavnej starostlivosti. Žiakovi chýbajú základné spoločenskovedné poznatky, ktoré nemali kde získať, alebo vzhľadom na závažné poruchy správania a iné diagnózy odmietali prijať. Obsah učiva je zameraný na získavanie poznatkov a vedomostí z niektorých základných spoločenských disciplín, ako je etika, právo, medicína, sociológia, ekológia. V popredí je cieľavedomé ovplyvňovanie poznania žiakov v duchu morálky, humanizmu a demokracie. Pozornosť je venovaná aj rozvoju citovej a vôľovej sféry žiakov.

Prirodzené sociálne prostredie

Základné práva a povinnosti, postavenie človeka v spoločnosti, rodina základ štátu, výber zamestnania, ľudské hodnoty, medziľudské vzťahy, morálne hodnoty človeka, morálne problémy v rómskych rodinách.

Ekológia

Postoj k prírode, ochrana prírody.

Inštitúcie a úrady

Vybavovanie základných občianskych dokladov, riešenie situácií na úradoch, kompetencie jednotlivých úradov.

Základy spoločenského správania a pravidiel spoločenského styku

Slušnosť, pozdrav, predstavenie, oslovenie, ospravedlnenie, správanie v rodine, v škole, na pracovisku, kultúrnych podujatiach, úcta k starším, pomoc opusteným a sociálne slabým .

Príprava na život v prirodzenom sociálnom prostredí

Ako sa osamostatniť, hľadanie ubytovania, platenie poplatkov, narábanie s peniazmi, orientácia pri hľadaní a uchádzaní sa o zamestnanie, ako správne nakupovať, čo si všímať, na čo si dávať pozor, nadviazovanie priateľských kontaktov, nedať sa zneužiť.

Voľné hodiny

Návšteva ambulancie, obchodov, banky, úradu práce, polície a pod.

PROCES

Dôležitou zložkou vzdelávacieho procesu je vhodná motivácia žiakov k činnosti. Vzhľadom k mentálnej úrovni žiakov, nie je vhodný len monologický výklad látky. Klasická vyučovací hodina by mala byť doplnená jednak individuálnou prácou so žiakom, ale aj skupinovou prácou vo forme relaxačných okienok. Používať metódy prevýchovného procesu, ako je dramaterapia, prehrávanie rolí a pod. Uvedenými formami učiť žiakov riešiť problémové situácie bežného života. Po každom tematickom okruhu, rozhovorom rozobrať situáciu a hľadať spoločné riešenie. Vo vyučovaní občianskej náuky využívať všetky formy a metódy vyučovania. Okrem vyučovacej hodiny v triede je možné využiť aj iné organizačné formy ako návštevy spoločenských a kultúrnych podujatí, vychádzky s environmentálnou tematikou, besedy s odborníkom z praxe a pod.

Matematika

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Matematika je vyučovací predmet, ktorý okrem svojej všeobecno-vzdelávacej funkcie plní aj funkciu prípravnú. Obidve funkcie sa uplatňujú v súlade s princípom jednoty všeobecného a odborného vzdelávania v príprave mládeže na robotnícke povolanie. Matematika rozvíja matematické myslenie, pamäť, priestorovú predstavivosť, podporuje presné vyjadrovanie formovanie požadovaných pracovných návykov. Tým sa podieľa na všestrannom rozvoji osobnosti žiakov. Matematické poznatky, zručnosti a návyky, ktoré si žiaci osvojujú, vytvárajú predpoklady pre lepšie pochopenie odbornej zložky vzdelávania a racionálne riešenie primeraných úloh odbornej praxe. Výber učiva zohľadňuje cieľové zameranie a celkovú koncepciu základnej odbornej prípravy, ako aj vstupné vedomosti a schopnosti.

CIELE

Cieľom vyučovacieho predmetu matematika je zabezpečiť, aby si žiaci upevňovali a rozvíjali základné matematické poznatky, zručnosti a návyky nevyhnutné na pochopenie učiva odborných predmetov a úspešný výkon budúceho povolania. Učivo je zamerané na upevňovanie a rozvoj základných pojmov z jednotlivých častí učiva, ich vzťahy, na algoritmy riešenia matematických úloh, na matematizáciu reálnych situácií.

Absolvent má vedieť:

- urobiť jednoduché matematické výpočty pomocou kalkulačky a odhadnúť ich výsledok,
- vypočítat percentá,
- orientovať sa v geometrických tvaroch,
- popísať jednotky merania dĺžky, hmotnosti, času, obsahu a objemu,
- vyhľadať, triediť a spracovať jednoduché matematické informácie potrebné pre bežnú situáciu.

OBSAH

Aritmetika

Základné početové a matematické operácie: sčítanie, odčítanie, násobenie, delenie, porovnanie hodnôt čísiel, celé čísla, základné jednotky: dĺžky, hmotnosti, času, obsahu, objemu; riešenie jednoduchých slovných úloh z praxe, percentá výpočet celku a časti celku.

Geometria

Základné pojmy – bod, krivka, priamka, úsečka. Základné rovinné útvary – štvorec, obdĺžnik, trojuholník, kružnica, geometrické telesá – kocka, kváder, hranol, ihlan, guľa (základné poznatky).

PROCES

Na splnenie cieľov vyučovania matematiky v príprave na výkon jednoduchých pracovných činností je nevyhnutné okrem špeciálno-pedagogických metód, používať aj aktivizujúce vyučovacie metódy, a to predovšetkým samostatnú prácu žiakov, prácu vo dvojiciach a skupinovú prácu. Učiteľ individuálnym prístupom usmerňuje rozvoj schopností jednotlivca a riadi tvorivú prácu kolektívu. Iniciatíva jednotlivých žiakov pri riešení úloh a spoluzodpovednosť za pracovné výsledky majú hlboký výchovný význam. Hodiny matematiky majú byť aktívne, plné živého pracovného ruchu, žiaci majú mať pocit, že niečo objavujú s čím sa ešte nestretli. Vytváraním aktívneho pracovného prostredia sa formuje aj kladný vzťah k predmetu. Do RC prichádzajú aj žiaci bez akýchkoľvek poznatkov z matematiky, deti bez

základného vzdelania a s čiastočnou negramotnosťou. Preto hodiny matematiky musia byť zaujímavé, prebiehať väčšinou hravou pútavou formou. Veľký význam má používanie vhodných demonštračných pomôcok a didaktickej techniky. Pri vyučovaní je potrebné dbať na neustále opakovanie učiva, postupne riešiť zložitejšie úlohy a využívať všetky formy a metódy vyučovania, najmä špecifické.

ŠPECIFICKÉ CIELE A OBSAH VZDELÁVANIA PRE JEDNOTLIVÉ PRAKTICKÉ ZRUČNOSTI ODBORNÝCH ZAMERANÍ

Strojárska výroba – mechanik – opravár

Teoretické vzdelávanie

Špecifické ciele

Absolvent má:

- poznať základnú odbornú terminológiu strojárskej výroby,
- vymenovať základné druhy materiálov, ich vlastnosti a použitie,
- rozoznať poškodenie aj opotrebovanosť materiálov,
- popísať nekovové materiály používané pri opravách (korok, koža, drevo, technická guma),
- určiť postup práce pri montáži a demontáži jednoduchých motorových dielcov, prístrojov,
- ovládať základné spôsoby ochrany kovových materiálov,
- spoznať základné druhy náradia a nástrojov strojárskej výroby,
- popísať teoreticky konkrétny postup spracovania výrobku,
- pripomenúť si základné pravidlá správania sa k životnému prostrediu a aplikovať zásady jeho ochrany pred možnými negatívnymi vplyvmi,
- vymenovať osobné ochranné pracovné prostriedky a ich použitie v praxi,
- popísať zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygieny práce a ochrany pred požiarom.

Obsah vzdelávania

Žiak sa oboznámi so základnými materiálmi používanými pri opravách jednoduchých súčiastok a motorových dielcov, naučí sa ich vlastnosti a vhodnosť používania, nevhodnosť kombinovania niektorých materiálov. Žiak získa základné vedomosti o demontáži a montáži jednoduchých strojov, o ich čistení a ošetrovaní. Zoznámi sa s náradím a pomôckami používanými pri opravách jednoduchých súčiastok. Dokáže vybrať základné čistiace materiály ako aj prípravky na zakonzervovanie jednoduchých strojov. Nadobudne vedomosti pre správne používanie technologických postupov. Pozná a dokáže dodržiavať zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, zaujíma sa o šetrenie materiálov, nástrojmi a energiou.

Praktická príprava

Špecifické ciele

Absolvent vie:

- používať základnú odbornú terminológiu strojárskej výroby,
- pracovať s rôznymi druhmi kovových a nekovových materiálov,
- uplatniť správne technologické postupy pri práci,
- zvoliť vhodné pracovné pomôcky, náradie a nástroje pre konkrétnu prácu,
- demonštrovať ošetrovanie opotrebovaných súčiastok (mechanické, chemické ošetrovanie, konzervovanie),
- vykonať demontáž a montáž jednoduchých súčiastok,
- vykonať opravy opotrebovaných súčiastok (vyrovnanie, vyčistenie, obrúsenie),
- vyhotoviť jednoduché súčiastky (svorky, tesnenia),
- orientovať sa v základných pravidlách bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, pravidlách hygieny práce ako aj v protipožiarnych predpisoch.

Obsah vzdelávania

Žiak spozná základné druhy materiálov používaných v strojárstve a ich vlastnosti. Na základe technologických postupov výroby dokáže používať vhodné náradie, nástroje, materiály, prípravky a pracovné pomôcky. Získa základné zručnosti pri výrobe súčiastok pomocou ručného spracovania kovov: rezaním, pilovaním, strihaním, osekávaním, vyrovnávaním, ohýbaním. Naučí sa základné spôsoby demontáže a montáže jednoduchých strojových súčiastok. Nadobudne zručnosti v príprave látok na konzervovanie a profesionálne ošetrovanie kovových častí strojov, ochrana pred koróziou.

Žiak spozná a naučí sa dodržiavať stanovené predpisy a pravidlá bezpečnej práce pri manipulácii s ručným náradím. Naučí sa používať osobné ochranné pracovné prostriedky, zaobchádzať s nimi šetrne a hospodárne. Naučí sa uplatňovať hygienické zásady osobnej hygieny a hygieny pracovného prostredia. Nadobudne základné znalosti z prevencie vzniku úrazov a bude vedieť poskytnúť prvú pomoc pri vzniku pracovného úrazu.

Strojárska výroba – ručné spracovanie kovov

Teoretické vzdelávanie

Špecifické ciele

Absolvent má:

- vymenovať základnú odbornú terminológiu,
- pomenovať pracovné pomôcky, náradie a nástroje,
- dokázať správne a presne merať dĺžkové rozmery a uhly,
- upínať správne materiál pri rezaní rámcovou pílkou,
- popísať základy ručného pilovania rôznych plôch,
- popísať ručné strihanie kovov,
- získať správne návyky pri vŕtaní a zahlbovaní,
- určiť bezpečný postup pri rezaní závitov,
- popísať ostatné technológie opracovania kovov (rovnanie a ohýbanie, sekание a prebájanie),
- ovládať základné spôsoby spájania kovových materiálov (nitovanie, lepenie, kolíkovanie),
- zopakovať pracovný postup,
- vymenovať osobné ochranné pracovné prostriedky a ich použitie v strojárskej výrobe,
- ovládať zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygieny práce, ochrany pred požiarom.

Obsah vzdelávania:

Žiak sa oboznámi so základnými materiálmi a technológiami ručného opracovania kovov, hlavne kovových súčiastok, ktoré sa bežne používajú v domácnosti a v strojárskych dielňach. Teoreticky si osvojí základy merania rôznych druhov plôch, rezania kovov, pílenia, vŕtania, sekania, výroby závitov, spájania kovov. Nadobudne vedomosti pre správny výber náradia, dokáže skontrolovať jeho funkčnosť, bezpečne a účelovo ho použiť. Pozná a dokáže dodržiavať zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, naučí sa šetriť materiálom, nástrojmi a energiou.

Praktická príprava

Špecifické ciele

Absolvent vie:

- používať základnú terminológiu pri ručnom spracovaní kovov,
- zvoliť vhodné náradie, nástroje a pracovné pomôcky na konkrétnu prácu,
- vykonať údržbu a ošetrovanie náradia a nástrojov,
- merať dĺžkové rozmery a uhly,
- čítať výkresy jednoduchých súčiastok,
- uplatňovať správne technologické postupy pri práci,
- rozoznať rovinné a spojené plochy,
- opilovať rovinné a spojené plochy,
- strihať kovy ručnými nožnicami a ručnými tabuľovými nožnicami,
- vykonať vŕtanie, zahlbovanie, ohýbanie a rovnanie kovových materiálov,
- zhotoviť vonkajší a vnútorný závit,
- používať ochranné pracovné pomôcky,
- dodržiavať hygienické návyky na pracovisku,
- aplikovať zásady bezpečnosti práce a ochrany zdravia pri práci a ochrany životného prostredia.

Obsah vzdelávania:

Žiak spozná základné materiály, používané pri opracovaní kovov a kovových častí zariadení. Naučí sa technologické postupy, na základe ktorých bude vedieť používať vhodné náradie, nástroje, materiály, ochranné a pracovné pomôcky. Získa základné zručnosti pre ručné obrábanie kovov, zamerané na výrobu drobných súčiastok potrebných pre opravu dverí, kľučiek, vodovodných batérii. Nadobudne zručnosti samostatne namerať oplatenie, vypočítať potrebné množstvo pletiva, stĺpikov, vyrobí si pomocou závitnice súčiastky na vyšponovanie pletiva. Naučí sa namerať a strihať plechy, používať na spájanie materiálov nitovacie kliešte, zvládne sekacie a prebíjanie kovových materiálov. Naučí sa uplatňovať zásady osobnej hygieny a hygieny pracovného prostredia. Nadobudne základné znalosti z prevencie vzniku úrazov na pracovisku. Dokáže sa starať a ošetrovať pracovné náradie a chrániť pracovný materiál, aby predchádzal škodám a stratám.

Spracúvanie dreva – drevárska prvovýroba

Teoretické vzdelávanie

Špecifické ciele

Absolvent má:

- spoznať základnú odbornú terminológiu drevárskej výroby,
- popísať mechanické a fyzikálne vlastnosti dreva, druhy stavebného dreva, jeho ošetrovanie a uskladňovanie,
- označiť základné druhy materiálov používaných v drevárstve (drevotrieskové dosky, latovky, preglejky),
- vymenovať spojovacie materiály používané v drevárstve,
- spoznať základné druhy náradia a nástrojov drevárskej výroby,
- uviesť príklad výberu vhodných pracovných pomôcok a nástrojov pre danú prácu,
- popísať technologický postup pri ručnom opracovaní materiálov, montáži výrobkov a spájaní materiálov,
- spoznať jednoduché výkresy pre drevársku prvovýrobu,
- opísať osobné ochranné pracovné prostriedky a ich použitie,
- pripomenúť si význam bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a prevenciu proti úrazom, zásady hygieny práce a protipožiarnej ochrany.

Obsah vzdelávania

Žiak získa základné vedomosti o technických vlastnostiach dreva, jeho využití v hospodárstve, o výrobkoch z dreva a dreveného odpadu, o manipulácii o skladovaní a prekladaní dreva, o ochrane materiálov proti plesniam, hmyzu a ohňu. Oboznámi sa s technikou kreslenia náčrtov jednoduchých konštrukcií, s technickou dokumentáciou drevárskej prvovýroby, s grafickým vyjadrením technologických a pracovných postupov a čítaním jednoduchej technickej dokumentácie.

Praktická príprava

Špecifické ciele

Absolvent vie:

- používať odbornú terminológiu,
- manipulovať s drevom (skladovať, sušiť, impregnováť),
- vybrať správny materiál na výrobu jednoduchého výrobku,
- pripraviť vhodné náradie, nástroje na danú prácu,
- dodržiavať pracovné a technologické postupy výroby daných predmetov,
- čítať jednoduchý výkres,
- vykonať základné pracovné operácie pri ručnom opracovaní dreva,
- realizovať základné práce pri povrchovej úprave a ochrane dreva,
- uskutočniť spájanie dreva kovovými, drevenými spojovacími prostriedkami a lepením,
- používať osobné ochranné pracovné prostriedky,
- uplatňovať zásady čistoty a hygieny práce na pracovisku, zásady likvidácie odpadu,
- dodržiavať pravidlá bezpečnosti práce a ochrany zdravia pri práci, ochrany pred požiarom.

Obsah vzdelávania

Žiak získa nové manuálne zručnosti nevyhnutné pre zvládnutie jednoduchých a pomocných pracovných činností v rámci technologických postupov. Naučí sa skladovať, sušiť a ochraňovať drevo impregnáciou. Oboznámi sa s pracovným prostredím, pracovnými pomôckami, náradím

a získa zručnosti v používaní surovín, pomôcok a náradia a správnom výbere vhodných pomôcok pre konkrétnu prácu. Získa zručnosti pri ručnom opracovaní dreva (pilovaním, hobľovaním, rezaním, vŕtaním, ohýbaním), pri spájaní s kovovými a drevenými spojovacími prostriedkami, pri spájaní lepením a pri čítaní jednoduchej technickej dokumentácie.

Súčasťou obsahu praktickej prípravy je aj naučiť žiaka dodržiavať zásady a predpisy týkajúce sa ochrany a bezpečnosti zdravia pri práci, predpisy o ochrane pred požiarmi a poznať a používať osobné ochranné pracovné prostriedky.

Stavebná výroba – pomocné murárske práce

Teoretické vzdelávanie

Špecifické ciele

Absolvent má:

- spoznať odbornú terminológiu používanú v odbore,
- vymenovať základné stavebné materiály používané v odbore,
- popísať základné vlastnosti, použitie a manipuláciu so stavebným materiálom,
- popísať základné zemné ručné práce (výkopy, zásypy),
- pomenovať základné prípravné stavebné práce (ohradenie stanovišťa, bezpečnostné zábrany, odkopávanie, likvidácia prebytočnej hliny, dokončovacie práce),
- popísať technologické postupy pri vykonaní pracovných činností na stavbách,
- poznať druhy lešenia, uskladnenie a likvidáciu,
- spoznať základné druhy náradia a nástrojov stavebnej výroby,
- opísať osobné ochranné pracovné prostriedky a ich použitie,
- pripomenúť si význam bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a prevenciu proti úrazom, zásady hygieny práce a protipožiarnej ochrany.

Obsah vzdelávania

Obsah učiva má priblížiť žiakovi základné stavebné materiály, s ktorými sa stretne na pracovisku. Získa poznatky o bežných materiáloch používaných v domácnosti a na stavbách, a potrebné poznatky pri manipulácii a skladovaní stavebného materiálu (cement, malta, vápno, betón, tehly, kvádre, kovové materiály, stavebné sklo, kameninové, keramické a izolačné materiály). Nadobudne základné vedomosti o výrobe maltových a betónových zmesí ručným a strojovým spôsobom. Naučí sa pomocné práce na stavbách (výkopy plytké, zásypy, zhotovenie ohrád, bezpečnostných zábran výkopov, záverečné čistiace práce, čistenie náradia). Oboznámi sa s lešením, jeho druhmi, stavbou pomocného nízkeho lešenia, jeho likvidáciou a skladovaním. Žiak súčasne získa vedomosti o používaní ochranných pracovných prostriedkov, o problematike bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygieny práce a ochrany pred požiarom.

Praktická príprava

Špecifické ciele

Absolvent vie:

- používať odbornú terminológiu stavebnej výroby,
- pripraviť vhodné náradie, nástroje a pomôcky na danú prácu,
- vykonávať prípravné stavebné a výkopové práce (rovnanie, plytké výkopy, násypy, zásypy),
- triediť a skladovať stavebný materiál,
- podávať maltu, stavebné prefabrikáty,
- vykonávať čistiace práce po murovaní a betónovaní,
- ošetriť betón v zimnom, letnom období,
- zhotoviť vnútorné lešenie do výšky 1,5 metra,
- používať osobné ochranné pracovné prostriedky,
- uplatňovať zásady čistoty a hygieny práce na pracovisku, zásady likvidácie odpadu,
- dodržiavať pravidlá bezpečnosti práce a ochrany zdravia pri práci, ochrany pred požiarom.

Obsah vzdelávania

Žiak získa základné zručnosti pri prípravných stavebných prácach, pri základných zemných ručných prácach, pri montáži a demontáži oplotenia a vyčistenia priestoru. Naučí sa pracovať s murivom, vyrábať a podávať maltu, pomocné práce pri výrobe betónu, rôznych druhov mazanín, ošetrovať betón. Nadobudne zručnosti pri manipulácii, skladovaní a starostlivosti o drevený materiál (triedenie podľa rozmerov, tvarov, druhov, akosti).

Dodržiavanie požiadaviek na bezpečnosť a hygienu práce a ochrany pred požiarom je súčasťou obsahu celej praktickej prípravy žiaka v odbore. Žiak musí nevyhnutne poznať a vedieť používať osobné ochranné pracovné prostriedky pri praktických činnostiach v odbore.

Stavebná výroba – maliar, natierač

Teoretické vzdelávanie

Špecifické ciele

Absolvent má:

- spoznať odbornú terminológiu,
- popísať materiály na prípravu malieb, pomocné materiály (tenzy, mydlá, saponáty, dezinfekčné a brúsne prostriedky),
- popísať rozdelenie spojív podľa pôvodu (vápno, cement, vodné sklo, škroby, arabská guma, guma ovocných stromov),
- reprodukovat' základné poznatky o farbách, ich miešanie a tónovanie,
- vymenovať pracovné metódy a technologické postupy pri maliarskych a natieračskych prácach,
- vymenovať náradie a nástroje používané pri maliarskych a natieračskych prácach,
- spoznať stroje používané v maliarstve (miešacie stroje, striekačky, striekacie pištoly),
- dokázať správne likvidovať odpad vzniknutý pri maliarskych a natieračskych prácach s ohľadom na ochranu životného prostredia,
- opísať osobné ochranné pracovné prostriedky a ich použitie,
- pripomenúť si význam bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a prevenciu proti úrazom, zásady hygieny práce a protipožiarnej ochrany.

Obsah vzdelávania

Obsah je zameraný na to, aby žiak získal základné poznatky o farbách, o miešaní a tónovaní farieb, o pôsobení farieb na človeka, na jeho pohodu a ako vplýva farba na architektonický priestor. Žiak si osvojí vedomosti súvisiace s používaním náradia, pomôcok a zariadení pri výkone maliarskych a natieračskych prác. Oboznámi sa s materiálmi na prípravu a spájanie farieb. Získa vedomosti o technologických postupoch pri odstraňovaní starej maľby (škrabanie, umývanie), pri tvorbe dezinfekčných, izolačných náterov, pri zhotovení maľby štetcovou, valčekovou technikou, striekaním. Žiak súčasne získa vedomosti o používaní ochranných pracovných prostriedkov, o problematike bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygieny práce a ochrany pred požiarom.

Praktická príprava

Špecifické ciele

Absolvent vie:

- používať odbornú terminológiu,
- uskutočňovať odstraňovanie starej maľovky, škrabanie, umývanie, novú a starú vápennú a sadrovú omietku,
- pripraviť podklady na maľovanie,
- vykonať dezinfekčné, izolačné nátery na omietkach, kovoch a dreve,
- pripraviť vhodné náradie, nástroje a pomôcky na danú prácu,
- dodržiavať technologické postupy prevedenia malieb, náterov (štetcovou, valčekovou technikou, striekaním),
- ošetrovať štetce a pracovné pomôcky a nástroje,
- čistiť priestory po maľovaní,
- manipulovať s materiálom a správne uskladňovať materiál,
- používať osobné ochranné pracovné prostriedky,
- uplatňovať zásady čistoty a hygieny práce na pracovisku, zásady likvidácie odpadu,

- dodržiavať pravidlá bezpečnosti práce a ochrany zdravia pri práci, ochrany pred požiarom.

Obsah vzdelávania

Žiak získa základné odborné vedomosti a zručnosti, potrebné pri príprave rôznych tónov farieb, pri voľbe správnych pracovných a technologických postupov, na používanie vhodných pracovných pomôcok, náradia, nástrojov. Rozvinutie si schopnosť zrakovej kontroly vykonávaných prác, vypestuje si zodpovednosť za zverené materiálne hodnoty a kvalitu práce. Nadobudne také zručnosti, aby bol schopný samostatne vykonávať základné maliarske a natieračské práce na základe pokynov nadriadeného zamestnanca.

Súčasťou obsahu celej praktickej prípravy žiaka v odbore je výchova k dodržiavaniu požiadaviek na bezpečnosť a hygienu práce a ochrany pred požiarom. Žiak musí nevyhnutne poznať a vedieť používať osobné ochranné pracovné prostriedky pri praktických činnostiach v odbore.

Poľnohospodárska výroba – záhradník, pestovateľ

Teoretické vzdelávanie

Špecifické ciele

Absolvent má:

- ovládať základnú odbornú terminológiu používanú v odbore,
- rozoznať druhy pôd používaných v záhradníctve,
- spoznať spôsoby obrábania pôdy (ručné, strojové),
- vymenovať činitele ovplyvňujúce rast a vývoj rastlín (svetlo, teplo, voda vzduch, počasie),
- popísať rozdiel medzi osivom a sadivom,
- uviesť príklad rôznych spôsobov sadenia rastlín,
- určiť starostlivosť o zasadené rastliny (zeleninu, kvety, stromy),
- spoznať mechanické a chemické prostriedky na ochranu a ošetrovanie rastlín,
- uviesť spôsoby zavlažovania rastlín,
- stanoviť zrelosť plodov,
- ovládať zber, triedenie a uskladnenie ovocia a zeleniny,
- oboznámiť sa so základným náradím, nástrojmi a mechanickými prostriedkami, ktoré sa používajú v poľnohospodárstve a ich údržbou a čistením,
- opísať osobné ochranné pracovné prostriedky a ich použitie,
- popísať význam životného prostredia a jeho ochranu,
- pripomenúť si význam bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a prevenciu proti úrazom, zásady hygieny práce a protipožiarnej ochrany.

Obsah vzdelávania

Žiak získa poznatky o rôznych druhoch pôd, o obrábaní pôdy ručne (rýľovanie, okopávanie, hrabanie), strojovo (orba, druhy a hĺbka orby, kyprenie), o čase prevedenia a o zavlažovaní pôdy. Nadobudne vedomosti o príprave osiva, sadiva, o výsadbe, o pestovaní a ošetrovaní rastlín. Získa informácie o činiteľoch ovplyvňujúcich rast a vývoj rastlín (svetlo, teplo, voda vzduch, počasie), o hnojivách používaných na kultiváciu zeminy, o správnom zavlažovaní pôdy. Naučí sa používať základné náradie, nástroje, mechanické zariadenia používané v zeleninárstve, ovocinárstve a sadovníctve a ich údržbu. Žiak súčasne získa vedomosti o používaní ochranných pracovných prostriedkov, o problematike bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygieny práce a ochrany pred požiarom.

Praktická príprava

Špecifické ciele

Absolvent vie:

- používať odbornú terminológiu,
- vykonávať jednoduché ručné práce pri zabezpečení technologických postupov pestovania ovocia, zeleniny a kvetov,
- pracovať s náradím a základnou záhradnou technikou,
- vykonávať základnú údržbu pracovného náradia a záhradnej techniky,
- spracovať pôdu v rôznych ročných obdobiach (jeseň, jar),
- uskutočniť výsev a výsadbu na stanovištia a do voľnej pôdy,
- starať sa o priesady,
- aplikovať základné ošetrovanie rastlín,
- vykonávať zber zreých plodov a správne ich uskladňovať,
- používať osobné ochranné pracovné prostriedky,

- uplatňovať zásady čistoty a hygieny práce na pracovisku, zásady likvidácie odpadu,
- dodržiavať pravidlá bezpečnosti práce a ochrany zdravia pri práci, ochrany pred požiarom.

Obsah vzdelávania

Ťažiskom obsahu praktickej prípravy je naučiť žiaka spracovávať pôdu a pripraviť ju na budúce použitie. Pri jesenných prácach sa žiak naučí ako upravovať pôdu povrchovo (preosievaním zemín), hĺbkovo (rýľovaním) a zapracovať hnojivá do pôdy. Pri jarých prácach sa naučí žiak pripravovať pôdu na pestovanie rastlín a vytvárať hriadky. Žiak sa naučí používať náradie, nástroje a základné mechanické prostriedky používané v poľnohospodárstve. Žiak nadobudne také zručnosti o výseve, o výsadbe, o starostlivosti, o ochrane rastlín pred škodcami, o zavlažovaní, o zbere a uskladňovaní rastlín, aby bol schopný samostatne pracovať na základe pokynov nadriadeného. Súčasťou nácviku je poučenie o dodržiavaní zásad ochrany životného prostredia a dodržiavanie zásad hygieny, bezpečnosti práce a ochrany pred požiarom.

Poľnohospodárska výroba – záhradník, údržba parkov

Teoretické vzdelávanie

Špecifické ciele

Absolvent má:

- poznať základnú odbornú terminológiu,
- spoznať ručné nástroje (hrable, lopaty, rýle, nožnice, fúriky, pílky, kosy, kosáky),
- vymenovať mechanické náradie (krovinorezy, vyžínače, elektrické nožnice, fúkače, vysávače),
- popísať bežnú údržbu, uskladňovanie a konzervovanie nástrojov a mechanického náradia,
- rozoznať základné druhy okrasných drevín,
- zopakovať rozdelenie hnojív podľa skupenstva a spôsobu aplikácie,
- popísať starostlivosť o trávnaté plochy, okrasné dreviny, obrubníky a ostatné časti parkov,
- dokázať správne likvidovať odpad vzniknutý pri práci s ohľadom na ochranu životného prostredia,
- opísať osobné ochranné pracovné prostriedky a ich použitie,
- pripomenúť si význam bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a prevenciu proti úrazom, zásady hygieny práce a protipožiarnej ochrany.

Obsah vzdelávania

Cieľom je oboznámiť žiaka s ručným a mechanickým náradím používaným pri úprave parkov. Žiak sa naučí prečítať si návod na obsluhu a dodržiavať bezpečnostné predpisy. Pracuje len s takými strojmi, ktoré v návode na použitie nemajú ohrozenú vekovú kategóriu a ani nemajú požiadavku na špeciálne školenie. Ťažiskom vzdelávacej oblasti sú odborné poznatky z technológie starostlivosti o trávnaté plochy, okrasné dreviny a ostatné časti parkov. Žiak sa naučí rôzne druhy kosby, časové intervaly kosenia, vyžínať, vykášať, orezávať, opilovať, tvarovať a rozsádzať okrasné rastliny. Získa vedomosti o materiáloch používaných na obrubníky (stratený, palisádový, prírodný), o rozdelení hnojív podľa aplikácie (pôdne, mimo koreňové, závlahové), o rozdelení hnojív podľa skupenstva (tuhé, polotuhé, kvapalné, plynné). Nevyhnutnou súčasťou vzdelávania je poučenie o bezpečnosti práce k technologickým postupom v poľnohospodárskej výrobe, používanie technického vybavenia a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov.

Praktická príprava

Špecifické ciele

Absolvent vie:

- používať odbornú terminológiu,
- vykonávať jednoduché a pomocné práce pri zabezpečení technologických postupov pri starostlivosti a úpravách trávnatých plôch a okrasných drevinách v parkoch (kosenie, hrabanie, vykášanie okolo stromov, strihanie, zbieranie kameňov, lístia, vyrovnávanie terénu),
- vybrať vhodné náradie, nástroje a pomôcky na danú prácu,
- používať ručné a jednoduché mechanické náradie,
- urobiť bežnú údržbu ručného a mechanického náradia,
- používať osobné ochranné pracovné prostriedky,
- dodržiavať zásady hygieny a bezpečnosti práce a ochrany pred požiarom.

Obsah vzdelávania

Obsah učiva je zameraný na získanie základných zručností žiaka, ktoré sú potrebné na to, aby žiak následne mohol zvládnuť príslušné technologické postupy jednotlivých pracovných činností súvisiacich s údržbou parkov. Žiak sa naučí vybrať a používať vhodné ručné a mechanické náradie a jeho základnú údržbu. Získa vedomosti a zručnosti o nevyhnutnej potrebe používať ochranné pracovné pomôcky. Je vedený k disciplíne, k dobrej organizácii práce, k hospodárnemu využívaniu materiálov a náradia, k dodržiavaniu zásad bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, k hygiene na pracovisku a k ochrane životného prostredia. Cieľom odborného vzdelávania je dať žiakovi takú manuálnu prípravu, aby bol schopný samostatne pracovať na základe pokynov nadriadeného zamestnanca.